28րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7585 Ե. 6 ԱՊՐԻԼ 1911 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
19 Avril 1911 28me année N.7585
نومرو ٧٥٨٥ ٦ نيسان ١٣٢٧ چهارشنبه .

ԱՐԵՒԵԼՔ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ին FONDÉ EN 1883 تاريخ تأسيسى ١٨٨٣

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ-ԳԱԼԱԹԻԱ
« AREVELK »
JOURNAL ARMÉNIEN
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
KARÉKIN BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

آره‌ولك
نسخه‌سى
١٠ پاره
10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
يومى وسياسى غزته
صاحب امتياز و مديرى قره‌كين بوياجيان
درسعادت غلطه
ابونه فياتلرى پوسته اجرتيله برابر ولايات ايچون سنه‌لكى ١٠٠ آلتى آيلغى ٥٤ غروشدر .

Բաժանորդագին.	Տարեկան	Վեցամսեայ
Գաւառներու	» 100	» 54 ղրշ.
Արտասահման	» 35	» 20 Ֆրք.

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՄՐԱՇԷՆ ՈՐԲԵՒԱՅՐԻՆԵՐ
ԵՒ
ԲԵՐԴԱՇԷՆ ՈՐԲՈՒԿՆԵՐ

Հասան Պէյլիի հայ կիսաշէն եկեղեցին քանդումը մղձաւանջային ստեղծուած մը պիտի մնար և մենք հաւանական և ընդունելի բացատրութիւն մը չպիտի կրնայինք տալ անոր, եթէ Ատանայի լուսամիտ կուսակալը՝ Ճէմալ պէյ՝ Պոլիս չգար ու չյայտարարէր եղելութիւնը։

Մենք, միամտօրէն, ու կարծիքը պիտի կազմէինք թէ այդ քանդումը կատարուած է խուժանային մոլեռանդութեան մը մէկ վայրկենական նոպային միջոցին, կոյր ու կործանիչ բնազդի մը մոլեգնութեան ազդեցութեանը տակ. ինչ որ մասամբ մեղմացուցիչ պարագայ մը պիտի ըլլար, նկատի առնելով դէպքը պատահած տեղւոյն բնակչութեան հոգեբանական դրութիւնը։

Բայց յանը մեր կարծածին, կամ կարծել ուզածին պէս չէ։ Ատանայի լուսամիտ կուսակալը հարկ համարած է պահ մը իր վրայէն թօթափելու լուսամիտ կուսակալի համազգեստը և լոկ իբրեւ զինուորական զննելու կառուցուելու վրայ եղող եկեղեցին չորս պատերը։ Եւ հակառակ թէ զինուորականի զննող ուղղեր է այդ պատերուն վրայ՝ սանձակեր միայն է ....։ Պատերը, զինակի խաչադիծներուն մէջէն՝ հսկայ պարիսպներու փոխուեր են, որոնց վրան վրայ կը շինուէր եկեղեցին Հիմալայեան մը բարձրութեան հասեր է, ծուռ ու մուռ դրուած քարերը ամրոցի մը ժամկէտներուն պէս ցցուեր են և որմնաբերներուն գլխուն արեւոտ լուսանկարը ապստամբական կարմիր դրօշակներու նման ծածաներ են։ Ճէմալ պէյ, խեղճ գլխին թաւ, ուրեմն հետաքրքրական իր զննութիւնները չյայտնա՛ծ է ինքնիրեն հաղցնելով.

— Արդեօք Սահմանն թէ Թուրքին է, ապստամբութեան պատրաստութիւնը։

Եւ որպէսզի Օսմանեան Պետութիւնը նոր ժամանակ մը փրկէ ու ապստամբական շարժումը իր սաղմին մէջ խեղդէ անմիջապէս, խուժանին ձեռքով, քանդել տուեր է որմերուն և սիւներուն շինուիլ սկսած ամբողջը ....։

Բայց պահ մը ենթադրենք որ բոլոր այս ամբողջը կառուցուէին, այդ կիները ու որմերը ապստամբութեան դրօշակը պարզէին, ջուրի խողովակները թնդանօթներ չըլլէին (այդ ամէնմեծ ամբաստանութիւնը, ինչպէս կը լսուի, եղաւ Ատանացիներուն համար) և իրենց զանուած լերան գագաթէն փարձէին ռմբակոծել Ատանայի կառավարչատունը ուր կը գտնուի լուսամիտ կուսակալը։ Արդ, այս ռմբակոծութեան համար անհրաժեշտ եղող ռումբերը ուրկէ՞ պիտի գտնէին ...։ Արդեօք Ճէմալ պէյ կ'ենթադրէ թէ այդ խե՛ղճ կիները իրենց խոհանոցին ամաններուն գունդերը իբրեւ ռո՞ւմբ պիտի գործածէին ...։

⁂

Զի՛, պէտք է խոստովանիլ որ Հասան Պէյլիի եկեղեցին խուժանի ձեռքով քանդել տալը ո՛չ մէկ կերպով կարելի է արդարացնել և Ատանայի կուսակալին ընտրած արդարացուցման եղանակը ամենէն գէշն է, որովհետեւ կասկածներ կը յարուցանէ ջարդ ու կոտոր եղած դժբաղդ քաղաքի մը բնակիչներուն վրայ, անոնց վերագրելով ըմբոստութեան անհեթեթական ոճրագործ մտադրութիւններ։

Լեւոն Մկրտիչեան, այս խնդրին առթիւ, իրաւամբ կը գրէ. «Վստահ եղէք թէ այսօր Կիլիկիոյ ամբողջ մահմետական ազգաբնակութիւնը լսելու պատրաստուած է հայ եկեղեցիի մը այս յեղակարծ քանդումին ամբողջ նշանակութիւնը.— Օրան, կ'ըսեն բոլոր եկեղեցին չըլլար ամբոխ, պէյլիք խժդժօրէն ըմբոխ, Գաւառի հրահանգերով անիկէ Փարզլեա վարմէջ, մէ որ պէտքեղն էինքնիս ամբոխ ...։ Այս տպաւորութիւնն մինչեւ հայկական նոր նախաձեռնութիւններ երկու քաղ կայ միայն։ Ու կը մտածենք թէ մինչեւ երբ Թուրքիոյ հայութիւնը այսօրինակ թերիմացութեանց հետեւանօք պիտի չարունակէ չարչարուիլ։»

Ատանայի կուսակալ Ճէմալ պէյ ե՛ թէ կ'ուզէ պետութեան եւ հասարակ՝ հայ ժողովուրդին օգտակար գործ մը ընել, թո՛ղ ջանայ ժամ առաջ ուղղելու իր աւերուած սիրտ քաղցին յառաջ բերած ու ամէն տեսակ ալ բերելիք ուշադրութեան ազդեցութիւնը եւ հաւաքելու իր խնամքին յանձնուած մեր մահմեդական հայրենակիցներուն թէ ո՛չ Հասան պէյլիի եւ ո՛չ այլ և է գաւառի մէջ կամ քաղաքի մը Հայերը բնաւ ու ամրոց չինելու միտք ունին կառավարութեան դէմ ապստամբելու համար եւ թէ իրենց մեծագոյն փափաքն ու ձգտումն է հաշտ ու համերաշխ ապրիլ Օսմանեան Պետութեան հովանւոյն տակ բոլոր տարրերուն հետ։

Եւ ասիկա ճշմարտութիւն մըն է չաստուծոյ կոյսին՝ քան Հասան պէյլիի եկեղեցական ամրոցը։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԻՆՉ ԿԸ ՄՏԱԾԵՆ ՌՈՒՍԵՐԸ

«Նովոյէ Վրէմիա» թերթը հետեւեալ խմբագրական յօդուածը հրատարակած է «Հայկական եկեղեցւոյ շուրջը» խորագրով զոր «Մշակ»էն կ'արտատպենք իր չափազանցութեան համար, մանաւանդ որ այդ գրութիւնը կը ցոլացնէ ռուսական մամուլը կաթողիկոսական ընտրութեան առթիւ։

Երբ երկու տարի առաջ Էջմիածնի պատրիարքական գահի վրայ հաստատուեցաւ Ներսէսի փոխանորդ Մատթէոս Իզմիրլեանը, նրա անցեալ չգիտէին եւ հանրային գործունէութեանը ծանօթ անձինք կարծում էին, որ այդ օրից սկսած Հայոց եկեղեցու գործերում կը թագաւորէ գոնէ մի փոքր կարգ ու կանոն։ «Երկաթէ» պատրիարքին Ցարսկոյէ-Սելօյում ջերմ եւ հիւրասէր ընդունելութիւն ցոյց տրուեց, այդ համոզմունքը զօրացաւ ընդհանուր։ Բայց «խորհուրդ մարդկան, կամք Աստուծոյ»։

Իզմիրլեանի կարճատեւ կաթողիկոսութեան վերջում սկսեցին սրբուն լուրեր հասնել Պետերբուրգ՝ հայոց եկեղեցու նոր և աւելին քաղցրի մասին, եկեղեցու, որը ընկել էր նեղ-ազգայնական կուսակցութիւնների ազդեցութեան ներքոյ։ Հասարակ ասելով մենք խօսում ենք հեղափոխական կուսակցութեան մասին։

Համազգային կաթողիկոսի խոստ օրինական գործողութիւնների եւ վիճակների մասին կասկած լինել չէ կարող։ Իսկ նրա գործած զեղծումները օրէնքից եւ նոր օրինադրութիւնները, կատարել է նա բացառապէս ուրիշ ճնշման յատուկ ազդեցութեան ներքոյ։

Առաջին անգամ է բացում, ի հարկէ, այն, որ Իզմիրլեանը ընդարձակեց ծխական կանոնների իրաւունքները առաջնորդների իրաւասութեան հաշւում։

Օրինակ, ընտրական իրաւունքը Հայերի մէջ թագաւորում է Պետերբուրգում եւ Մոսկուայում տարին հազիւ յայտնութեան ընտրութեան ժամանակ (առկատար, գիրք)։

Այս օրէնքը թագաւորում է եկեղեցականների ընտրութիւնը։

Իսկ 1905 թ. օգոստոսի 1ի Բարձրագոյն հաստատուած ժամանակաւոր կանոնները թագաւորում են Հայերին ընտրել եկեղեցական եւ դպրոցական հոգաբարձուներ։ Իզմիրլեանը թագաւորեց ընտրական սկզբունքը հայ-լուսաւորչական թեմերի առաջնորդներ նշանակելու ժամանակ եւ, բայց գլխից, իրաւունք տուեց թեմական ժողովներին ընտրել առաջնորդների դէմ եղած բողոքները։

Լայնացնելով ընտրական ակզբունքը եկեղեցու մէջ, նա նախաձեռնեց ցուցաթէր սովորական եկեղեցական օրգանների — կոնսիստորիաների — նշանակութիւնը, իսկ ծխականների տեղով իրաւունք գործադրել առաջնորդների տարրերը, նա մէջամուխ եղաւ իրան չվերաբերող շրջաններին։

Բարեկարգութեան կաթողիկոսի այդ երկու տարին անցան չհրապարակելով կեանքի մէջ։

Ներքին գործերի մինիստրութիւնը գտաւ նրա կարգադրութիւնները աւօրինի եւ, եթէ չը լինէր կաթողիկոսի վաղաժամ մահը, այդ կարգադրութիւնները հէնց իր ձեռքով կը փոխէին։

Ենթադրութիւն եղաւ, որ այդ ամենը Իզմիրլեանը կատարել է «Դաշնակցութեան» ազդեցութեան ներքոյ։

Դա ճիշդ չէ. հաստատուած է այն ապացոյցի փաստը, որ այդ կուսակցութիւնը կորցրել է իր ազդեցութիւնը Հայերի մէջ։ Դրա մէջ մեղաւոր է ինքն այդ կուսակցութիւնը. դաւաճանութիւնը ազգային կուսակցութիւններից, որպիսին նա էր իր գործունէութեան սկզբում, դառնալով սոցիալիստական կուսակցութիւն, նա կորցրեց իր հմայքը հայութեան լայն շրջաններում։ Իսկ հոգեւորականութեան կողմից բացառիկ վերաբերմունքը դէպի «Դաշնակցութիւնը» առաջ է եկել կուսակցութեան յայտնի պահանջից, որ նա արեց 1906 թ.

Էջմիածնի պատրիարքական ժողովում, այն է՝ յանձնել եկեղեցական կալուածները ախտորոշական ձեռքը։ Հայ գիւղացիութիւնը դժգոհ էր կալուածքութիւնից այն չափազանց մեծ տուրքերի համար, որ այդ կալուածքութիւնը հաւաքում էր նրանից յաղթական նպատակների համար։ Յնակում է, որ այդպիսի պայմաններում Իզմիրլեանը չէր կարող ցոյց տալ կուսակցութեանը որ և է հովանաւորութիւն եւ կամ օգնել նրա խորհուրդներով։

Նրա բացասական վերաբերմունքը դէպի «Դաշնակցութիւնը» արտայայտուեց մի առանձին կոնդակով, որով փակեց եկեղեցիների դռները կուսակցական ժողովների առաջ։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

ՓՈՒՇԷ ,,ՑՄԱԿ''ԻՆ

Երէկ զարմանալով կարդացի «Արեւելք»ի 7580 թիւին մէջ (27 մարտ) «Բերթաւածներու Բաղխում» խորագրով յօդուած մը ՊՍԱԿ ստորագրութեամբ։ Յօդուածագիրը կ'ամբաստանէ՛ր զիս իբր կերպով մը «ազգասպանած» խաղախմբերուն «Ցեղին Ցաւաթ»ին եւ անոնք միայն զրկուած «Արինի Տաճկահայ» չաղկամակիլ «Ազատամարտ»ին մէջ։ Գաղափար մը առնելու համար Պատմի ընկերութեան, կարողութեան եւ մարդին պարապարտանձին մասին, կը բաւէ միայն փոր տալ իր յօդուածին ու պատկերութիւնը. «իր (այսինքն՝ իմ) կերթուածին քննադատական պատասխանը ու ԻՆՔՆԱՏԻՊՈՒԹԻՒՆԸ, անդրծագործումն ու գաղափարական ձեւը պարզապէս ՓՈԽԱ-ռած է «Ցեղին Ցաւաթէն»։ Արդ՝ ինքնատպութիւն մը երբե՛ք չէ կարելի փոխառութիւն բանագողութեան մը կամ կապ-

تسخيرات سياسيه يه بدل
تسخيرات اقتصاديه

ازمنهٔ قديمه‌ده ، تسخير ديمكله يالكز تسخير سياسى آكلاشيليردى . برده تسخير اقتصادى واركه يكى زمانلرك اختراع كرده‌سيدر .

اوائلده برملت ياخود برقوم ديكر برمملكتك كوزللكنه ، محصولدارلغنه ، ثروتنه وخزائن موجوده ويامتصورده‌سنه كوز ديكديكنده ، همان بلاسبب ، ياخود غايت اهميتسز بردسيسه ايله آنك اوزرينه هجوم ايده‌رك آنى ضبط وتسخير ايتمكه صاواشير ايدى .

بوكونكى مدنيت ايسه ، عينى مقصده واصل اولمق ايچون دها زياده نازك ودقيق برتدبير اتخاذ ايتمكده‌در : طوغرودن طوغرويه مهاجمه‌يى ياخود ، تعبير اخرله ، تسخير سياسى‌يى ، ومكروهيتى حسبيله ، برطرف ايده‌رك ، محاربه ايتمكسزين وقان دوكلمكسزين تسخير ايتمك اوزره يكى براصول اختراع ايتمشدر . ايشته بواصول ، تسخير اقتصاديدركه ظاهراً تسخير سياسى قدر خوف توحش دكل ايسه‌ده ينه عينى نتيجه‌يى حصوله كتيرر .

بونقطهٔ نظردن ، اليوم بوتون جمعيت بشريه ، متنفع ومتنفع عنه ناميله ايكى شقه انقسام ايتمشدر دينيله بيلير .

تشبثات صناعيه‌ده ترقى ايتمش وقوت وتكاملى حائز اولان ملتلرك ، اولكى شقه ، وترقيات صناعيه‌دن بى بهره قالمش اولان ضعيف ملتلرك ايسه ايكنجى شقه منسوب اولديغى دركاردر . مثاللر ارائه ايتمكه بيله لزوم كورمه‌يورز. بوكونكى ملتلردن هانكيلرينك برنجى و هانكيلرينك ايكنجى شقه منسوب اولديغنى قارئلرمز بالذات آكلايه بيليرلر.

هركسك معلومى اولديغى وجهله ، ممالك عثمانيه‌مز غايت واسع ومنبت اولمقله برابر جيادت اقليم ومبذوليت نباتيه ، معدنيه وحيوانيه‌سيله كسب شهرت ايتمشدر. ايشته مملكتمز متصف اولديغى بومزاياى غبطه انكيزى ، متعدد ملتلرك اورايه كوزديكمه‌لرينه سبب اولمش واولمقده بولنمشدر .

حالبوكه ، طوغرودن طوغرويه آنك اوزرينه هجوم ايتمك ايچون جدى بروسيله بوله‌مادقلرى وذاتاً قاعدهٔ مدنيتك بويله برحركت وحشيانه‌يى تجويز ايده‌ميه‌جكى‌ده دركار بولنديغى جهتله ، ازمنهٔ متأخره‌نك اختراع كرده‌سى اولان اصول جديده‌يى تطبيق ايده‌رك مملكتمزك مدار انتفاع اولان جهات مختلفه‌سنى تسخير اقتصادى طريقيله ضبط واستيلا ايتمكه چالشمقده‌درلر .

بومقصده دسترس اولمق ايچون متعدد طريقلرك تعقيب ايديله بيله‌جكى دخى مستغنئ ايضاحدر . مثلا : اهونجه بررسم كمرك ايله امتعهٔ اجنبيه‌نك ادخالى ياخود امتعهٔ داخليه‌مزك اخراجى ، دميريولى ، ريختيم ، وليمان انشا آتى ايله معدن وسفائن ايشله‌تيلمه‌سى ، يوكسك فائضلى اقراضاته مقابل بعض واردات دولتك اجنبيلره ترك ايدلمه‌سى اجنبى پوسته‌لرينك وجودى ، پاتنطه وسائر ويركيلردن اجنبيلرك معافيتى ، قاپيتولاسيون شرائطنك نتيجه‌سى اوله‌رق برطاقم مهم ومنفعتلى موقعلرك ايادئ اجانبه كچمه‌سى وغيرهم ، هپ بوخصوصده تعقيب اولنان طريقلردندر.

بوطريقلرك هپسى‌ده آنلرى تعقيب ايدن اجنبيلر ايچون اودرجه مدار انتفاعدركه شايد مملكتمز اجنبى منفعتلرينك منسوب اولديغى دولتك تحت حكمرانيسنده بولنمش اولسه بيله استفاده‌لرى ينه بودرجه‌ده اوله‌مايه‌جقدى : مثلا: برفرانسز ، برانكليز ياخود برآلمان كندى مملكتنده بولنسه‌يدى نه پاتنطه ويركيسندن معاف اوله بيله‌جك ونه‌ده قاپيتولاسيونلر سايه‌سنده اله كچيرمش اولدقلرى فوق العاده تسهيلات امتيازيه‌يه نائل اوله بيله جكلر ايدى .

بونلردن حاصل اولان نتيجه شودركه مملكتمز سياستهٔ مستقل ايسه‌ده اقتصاد نقطهٔ نظرندن ياواش ياواش اجنبى متشبثلرك يد تسخيرينه كچمكده‌در .

بونلر برتقريب ايله بردفعه آياق باصدقدن صوكره آرتيق اوراده يرلشوب طورورلر ، وچاليشمق ، پاره قازانمق وهرنوع سهولت واستراحتله امرار حيات ايده بيلمك ايچون اودرجه مهم موقعلر احراز ايدرلركه ، كندى مملكتلرنده بونلرى رؤيالرنده بيله كورمه‌يه جكلردى .

مع مافيه ، سرمايه‌سيله تشبثاتنك مملكتمزده جريان ايتمه‌سنه اصلا مخالف دكلز . آنلره محتاج بولنديغمز ميدانده ايكن ، ايستر ايسته‌مز آنلرك فعاليتنى منع ايده‌ميه‌جكز . بزم بيان ايتمك ايسته‌ديكمز شوراسيدركه بوتون بو تشبثات اقتصاديه‌ده هراس واحترازى ايجاب ايتديره‌جك برمحذور كورونمه‌مكده ايسه‌ده ، بونلرك هپسى‌ده اساساً تسخير سياسينك برطرز اخرينى تشكيل ايدر.

بناءً عليه ، ظاهراً هرنوع مقاصد سياسيه‌دن وارسته كورونن اجنبى متشبثلرينه قارشى مملكتمزك قاپيلرينى صرت اوستى آچديغمز صيره‌ده ، ديكر طرفدن شوراسنى‌ده اونوتماملزكه بوقبيل تسخيرات درجهٔ افراطه واردير يله‌جق وشرائطك تعيين وعقدى خصوصنده دور انديشانه حركت ايديله‌جك اولور ايسه ، بومسامحه‌نك نتيجه‌سى اوله‌رق ، ايلريده مملكتك يرليسى بولنان عثمانليلر ، كندى وطنلرنده هرنوع مدار معيشتدن ، بوتون منابع انتفاعيه‌دن محروم برحالده بوله‌جقلردر . شويله‌كه طوپراق ، يعنى مملكتك حكومتى اسماً عثمانليلره عائد اولديغى حالده ، صورت حقيقه‌ده اندن انتفاع واستفاده ايتمك حقى كاملاً اجنبيلرك يد تصرف وتسلطنده بوله‌جقدر .

اووقت ، ، تسخير اقتصادينك تسخير سياسى‌يه تحول ايتمه‌سى ده بعيد احتمال عد ايديله‌ميه‌جكدر .

زيرا تسخير مملكتك بوايكى نوعى چوق دفعه برى برينى تعقيب ايدر .

بومقاله‌دن مقصدمزده محضا بونقطه‌يى اركان دولتك نظر امعانه حواله ايتمكدن عبارتدر .

عبدالحميد و شرلوك هولمس

(٦)

برنجى قسم :
ظالم ايله مجهول برى برينه قارشى

ايكنجى باب
غريب برجنايت

— اوت ، شمديلك بويله اولدى . برقاچ خفيه‌لرله استانبولك هرطرفنى طولاشه‌رق جنايتك فاعللرينى بولمق اوزره كنديسنه امرويرلمشدى.

— هله بوطولاشمه‌لردن برنتيجه حاصل اولديمى؟

— دونكى كونه قدر هيچ براماره بوله‌مامشدى. فقط دون باغچوانمز بولنان عمر آغا ، مظفرانه برطورله باب ضبطيه‌يه كله‌رك پاشا افندى‌يى درحال كورمك ايسته‌دى . اولجه ويرلمش اولان امر مخصوص اوزره مرقومى پاشانك اوطه‌سنه كوتورديلر. بونك اوزرينه بش دقيقه كچمكسزين ، شفيق پاشا ايله عمر آغا برآرابه‌يه راكباً يلديزه طوغرو كيتديلر .

— ديمك اوليوركه بودفعه مهم برمعلومات آله بيلمشدى .

— برآزدها ديكله‌يه‌جك اولورسه‌ك آكلايه‌جقسك . پاشانك كيتديكندن برساعت صكره مابيندن برياور قوشه قوشه كله‌رك پدرمى آلوب كيتدى . بوجنايتك تعقيبى خاصةً پدرمه حواله اولنديغنى بيليرسك. بناءً عليه تحقيقات مهمه‌يى پدرم بالذات اجرا ايتمكده‌در.

جريان ايدن معامله حقنده باب ضبطيه‌جه كيمسه‌نك معلوماتى يوقدى ؛ مع مافيه باغچوانك غايت مهم براخبارده بولنديغنه هركس قناعت حاصل ايتمشدى .

پاشا ايله پدرم اقشامه قدر مابيندن عودت ايتمه‌ديلر . كيجه‌لين پدرم كيچ وقت طوغرو اوه كلدى . يالكز قالنجه كنديسندن معلومات ايسته‌ديكمده ، كال مسرورتيله جواب ويره‌رك :

— ايشته بولندى ! جانيلر المزده در ديه بيليرم ، بوكون ، ياربن دردست اولنورلر ، ديدى .

پدريمك بويله بيان مسرت ايتمكده حقى وارايدى . زيرا اولا بربيوك غائله ومسئوليتدن قورتولوردى ، وثانياً . بوايشده كنديسى فوق العاده برغيرت وخدمتده بولنمش اولديغندن ، نتيجهٔ مطلوبه حاصل اولنجه ، بالطبع بوموفقيتك شرفى كنديسنه عائد اوله‌جقدى. بوندن ماعدا ، برهيئت خفيه طرفندن ايقاع ايدلديكى بديهى اولان بوغريب جنايتدن برى ، ذات شاهانه‌نك خواب واستراحتى مختل اولمغله ، منحصراً بومسئله ايله اشتغال ايتمكده‌در .

شمدى‌يه قدر هيچ براماره ظهور ايتمديكندن طولايى ذاتاً پك چوق حدتلنمش اولوب شفيق پاشايى تهديدله يانندن قوومشدى . ايشته بونك اوزرينه برقاچ كوندن برى باب ضبطيه‌ده بردهشت وخشيت حكم ايتمكده‌در . شمدى آرتق پدريمك اسباب مسروريتنى آكلاميورسك ، دكلى ؟

محرر مراقدن بوغوله‌رق :

— فقط عمر آغانك كتيرمش اولديغى معلوماتك نه اولديغنى هنوز سويله‌مه‌دك ، ديدى؟

— ايشته پدرمدن آكلاديغم شودر . باغچوان جنايتى ايقاع ايتدكدن صوكره قنديلليده‌كى ساحلخانه‌دن فرار ايدن ايكى كشى‌يه تصادف ايده‌رك آنلرى طانيمش ، وكنديسى كوروتمكسزين آنلرى تعقيب ايتمش ومحل اقامتلرينى بيله اوكرنمشدر .

— نره‌ده اوطوريورلرمش ؟

— اماده مراق ايديورسك . . . ايشته اوصاحبدن برى خفياً قوردون آلتنه آلنمشدر ، والديغمز موثوق خبرلره نظراً آراديغمز ايكى كشى‌ده اوراده درلر .

— فقط شمدى‌يه قدر نيچون اوى باصوب‌ده جانيلرى دردست ايتمه‌مشلردر ؟

— زيرا مكمل ايش كورمك ايسته‌يورز. خانه‌نك هرطرفى خفيه وسيويل البسه‌لى پوليسلرله احاطه اولنمشدر . بناءً عليه ايچنده بولنانلرك فرار ايتمه‌سى محال قيلنمشدر . آنجق يالكز اوايكى كشى‌يى دردست ايتمكله اكتفا ايتمك ايسته‌مه‌يورز. آرزومز ، هپسنى‌ده اله ايتمكدر . زيرا باشقه متشركلر دخى بولنديغى دركاردر . بناءً عليه بربر كندى آياقلريله كلوب دوزاغه دوشمه‌لرينى بكله‌يورز ... بوصباحكى استخباراته نظراً مذكور خانه‌ده باشقه ايكى كيسه دخى كيرمش وبونلردن برى قادين ايمش...

محرر اظهار تعجب ايده‌رك :

— برقادينمى ، صوردى .

— اوت! برتورك قادينى وياخود اوقيافته بورونمش برقادين . فقط پك آز برمدت ظرفنده هرشيك ختام بوله‌جغنه امين اولماسه‌يدم ، بوتون بوتفصيلاتى سكا سويله‌ميه‌جكدم . . . زيرا كيجه اولنجه ، آرتق وقت كچيرله‌يه‌رك اوباصيلوب ايچنده بولنانلر دردست ايديله‌جكلردر يلديزده بويولده امر ويرلمشدر .

— اويله ايسه ، پدريكك آقشام طعامنه كله‌يوب شمدى‌يه قدرده عودت ايتمه‌ديكنك سببى بوايمش ؟

— طبيعى ! يالكز پدرم دكل ؛ شفيق پاشا ، حاجى يوسف جميل بك ، موسيولوفولون ، محمدعلى افندى ويلديزدن كلن ياورلرله مابين منسوبينى هپ يكى محله‌يه كلوب بريكمشلردى...

— يكى محله‌مى ؛ اوحالده بواشخاص مظنونه‌نك يوواسى اوراسيمى ؟

— كوردكمى يا ! آغزمدن قاچدى . بن ايسه برينى اولسون سويله‌مه‌مكه قرارويرمشدم... فقط بأس يوق ؛ سن كتومسك . بوندن ماعدا ، ظن ايدرسم ، آرتيق كيزله‌مكه حاجت يوق... شمدى‌يه قدر هرشى اولمش بيتمش اولملى . . . برآزدها بكله‌يه‌لم ، بلكه پدرم كلير ده كنديسندن آكلارز .

صادق ساعته باقدى . آلاتورقه اوچ بوچوقدى . ايكى آرقه‌داش برمدت سكوت ايله پنجره‌دن بوغازايچنه طوغرى عطف نظر ايتديلر. سطح دريا ، ماهتابك ضيالرى آلتنده ، افسونانه

مابعدى وار

կութեան մը մէջ, ասիկա ժխտումն խոկ պիտի ըլլար կարծեցեալ կոչկութեան, կամ նոյնիսկ ժխտումը որ և է ինքնատպութեան կարելութեան մտայղացին խառնուածքի մը մէջ։

Բայց ինչ հարկ երկարաբանել. արաւ եմ որ Պասկ կամ Խանճեանեան աշխարհի ամէնէն մեծ միամտութիւնը անցած է—եթէ ոչ անկեղծութիւնը՝—իր առմատութին հանդիպել. նաեւ իմ քերթուածս ալ, բաղդատութեան համար և ճաշկերու համար իսկ թէ «Ալաքսանդրա» շրջակաթեններէն ու-աշալէշութիւնը։ Բարեկամ մը ու տղեայ հայր կանենայ Դուրեան արպազանն կարծիքը հայցեր. այս բաղդատութեան և կարծեցեալ նմանութեան մասին. մեծանուն գրագէտը կը ժպտի իր ծանօթ ջախջախիչ ժպիտով որ ամէնէն բարձր հեղնութիւնն է. զարմացեր է այսպիսի պօռոտախօս անկոչունի գրպարտութեան մը վրայ և նոյն իսկ թելադրեր է որ յաղթութիւն յանձնի չառնել պատասխան գրելու. բայց ես այս յօդուածովս կուզեմ ցնէի ըլլալ ոչ թէ Խանճեանեանն համար այլ անոնց համար, որոնք քննադատութիւնը պէտք սերեն գիտական հիմերու վրայ։ Երբ Խանճեանեան իր «Ցեղին Ցաւութ.»ին մէջ, թաթխելով իր քնարը որպէս «պոյածի քիւրի» մը մէջ (այս բառը Դուրեան արպազանն է՝ յառկաչէս բառած), աողէս բանկը կը պատմէ՝ «Բրնարի՝ դողէն ալիք մը (*) առի, —Եւ երբ բոհբոյ նուագը եւ զարդ—Եօթ լեռնէն անցին ոչխարներ փախան». և երբ, միւս կողմէ, իմ «Աբրնալի Տեսիլներուս» մէջ՝ ոսկիչ բան չէն սնանէր բայց եթէ զանազան որինգներ խորաքանդուր քառակին մէջ և անոնց թեկադրած տեսիլները, երբ չեն ունենար հեռ ոչ «զաղ»ը, ոչ «ալիք»ը, ոչ «եօթ լեռները», ոչ փախչող ոչխարները», ընթերցողներն ալ զգացե գիտել սան թէ որեւէ բաղդատութիւն, «նմանութեան» հանդամանքէ զուրս որ և է բաղդատական եղբ չընքանիլ ապրասաբեկ անոնց՝ երկու ստեղծագործութեան ալ մէջ, նմանութիւն մը է իրենց անձնական խմացողութեանց դէմ և թէ երենք արդէն չառ զիտալ կ'ըմբռնեն «նմած»ը։ Ինչ որ «նմած»է, ինչ որ հատատուած է տեսիլն, սա՛ է թէ Խանճեանեան կամ Պասկ երգեն լոզանմանի է, կեղծանունով գրագրութեա համար և խաւարելու համար դայլ չառ մը միկտացումներ։ Բայց իր մեծամոլի ոգը, լի պառակտական առաջին հնագոյր դարձուածքներով, ամպրոպ բրած է կեծանամբ. Պասկ մ՛ինքն Խանճեանեանն է դժբաղդաբար որքան Խանճեանեան՝ Պասկը, փաշէ պասկը. զիրեզմանաքին ալատաթուչելու և երկինքերու սանկութեանց պասկը որ կը նախանձի զերեզմանատունն մէջէն տարածուող դարնային լուսոլ հեղանակաբէն։ Կեղծ անունի տակ պահուելու ալքատութիւնը թերեւս պէտք ներել իրեն եթէ ինձ ուղղած հեռաւոր նամակը գրի առած չըլլար, 22 մարտ 1908 թուակիր, որ, իր ամբողջութեան ներքողներով, յայտարար գաղափար մը կուտայ արդէն իր յեղյեղուկ խառնուածքին մասին. անուանիկ նամակը, բառ առ բառ, նոյնութեամբ։

«Մարգարեան գրասուն մէջ կարդացի «Ցանկարծամահ» տանդուարդին, վասն էր ան, ամէն մէկ չէօթր խճաստ մը կը բերէր։ Սոնէի մը մէջ այսքան յաջող խառցում մը՝ ինծի յիշեցնել կուտայ «Ճշմարտ բանաստեղծ» մը երրեակ առանձնութեաններով օժտուած. զգեցկաղխութեամբ, տխրական զգացումով ու զաղափարի խացումով։ Քերթուածներուդ համար մթին է կ'ըսեն, բայց այդ մթութիւնը բարոկ քօղ մըն է ուրկէ կարելի է չառ դիւրութեամբ զիտել ու զննել մաքի այգերը ու անոնց մարմրուն վերջալոյսները։ Որչափ որ զծեղ անձնապէս չէի ճանչնար, բայց այդ անծանօթութեան մէջ իսկ լա՛ւ զիտէի անունդ, որ կը մարմնանայ գաղափարի ու ներքին մարդուն վրայ։ Մեր մէջ չառ կ'աւրուան զրական արժանիքներդ, կ'օգտէ որ առանց ակռը երեւնի փաստապէն ունենայ զրական կեղծիքները մերկացնել (*)։ Մինչեւ հիմա թերեւս «այս տեսակ չնորհաւորագիր» (**) զրկած ըլլայի ձեզ հայցէին, բայց ինչպէս բան անձնական անձնական վիճակը բառթեան կը զառագրաւեր զիս։ «Տեմիրճիպաշեան ներբողած էր ձեզ», և այդ ամէնէն սխած էի ինքզինքս ըսելով համակիր ցուցնել զէթ, այսօր անձնապէս պատիւ ունիմ ճանչնալու զրական հայի մը որ «յանկարծամահին հեղինակը կը բընորդէ։»

Հետեւութիւնը աւելորդ է կարծեմ. աշխարհի ոչ մէկ բանաստեղծ «Ճշմարտ բանաստեղծ» մակդիրին պիտի կրնար արժանանայ։ Խանճեանեան նոյն իսկ ամէնայն երկիւղածութեամբ տաճկերէնէ թարգմանած է իմ մէկ հնչակս (Sonnet) «Ճերիակի Շարքէն»ին մէջ, Տեմիրճիպաշեանէ թարգմանած մէկ կտորէն հետ։ Լաւ առաւելով՝ Խանճեանեանի ինձ հանդէպ անեցած զանազան գիրքերը, որոնք չէ՛մ վիճարկել իրեն զաղաւած ըլլալու արժանիքին, այլ կ'ուզէի անցողակի ցոյց տալ իր հոգեկան խառնուածքը, որուն համար այդէն իսկ լավագոյն կը բանէ այս յօդուածը։ Իմ քննադատս անունն է «պասկ», յաւաջորդներ կան տեսակ տեսակ։

Ս. ԳՈԼԱՆՃԵԱՆ

(*) Եւ բա՛ւ թէ այս ճիշդ զլխաւորութիւնները ինքզինքին համար պիտի բսէր։ Ինչ հեգնութիւն։

(**) Բսել կ'ուզէ այս տեսակ հանդրւանքը չառ մը տառաստինները սեղի առաւ չնորհաւորագիր։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼՂԱՐԻԱ

(ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ «ԹԱՆ»Ի)

Վերջերս Աւստրիոյ Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը Ռուկելեմ պաշտօնական նախրեց Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ թագաւորին։ Կարելի չէ չյիշել թէ, ներկայ պարագաներու մէջ, վիեննայեան մը կողմէ առաջարկուած այս քաղաքավարական փորմանքը քաղաքական ինչ նշանակութիւն կրնայ ունենալ։ Ասիկա ի գլուխ կը հանէ այն վերահաստատութիւնը զոր քանի մը ամիսներէ ի վեր կը պատրաստէին երկու կառավարութիւնները։ Այս հաշտութիւնը յաջորդական չառ մը փուլերէ անցաւ։ Մոռցուած չեն դեռ այն պայմանները, որոնց մէջ 1908 հոկտեմբերին, Պոսնա-Հերսէկի Աւստրիոյ կցումը և Պուլկարիոյ անկախութեան հռչակումը։ Ֆէրտինանտ իշխանը, քիչ օրեր առաջ, Պուտափէշթի մէջ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր հիւրն էր։ Իսկոյն այս երկու դէպքերուն մէջ կապ մը ենթադրուեցաւ որ հերքուեցաւ թէեւ, սակայն չատերը շարունակեցին զայն երական կարծելու իրենց կարծիքին մէջ յարատեւելու։ Ինչ որ ալ եղած ըլլար, այս կրկնակ դէպքերը կարծես թէ Վիեննայի և Սոֆիայի միջեւ չկցման չառ սաստ համակրութիւն մը ստեղծել. ընդհակառակը։ Պոսնա-Հերսէկը իրեն կցել հաքը, Աւստրիա ջանաց մանաւանդ իր զօրը, Թուրքիան հանդարտեցնել և մանաւորապէս Պուլկարիոյ զօրերուն մէջ որ և է պատասխանատուութիւն վրայէն նետեց։ Ոչ միայն յայտարարեց թէ այդ բանէն նախապէս տեղեկութիւն չունէր, այլ կը ջանար հաստատել թէ Պոսնա-Հերսէկի կցման ու Պուլկարիոյ անկախութեան հռչակումը իրարմէ էապէս տարբեր բաներ են, և իրարու հետ որ և է յարաբերութիւն չունին։ Ծանօթ է թէ ասէ հաքը ինչպէս պատահեցաւ։ Պետութիւնները ճանչցան Պուլկարիոյ թագաւորութիւնը. Նոր թագաւորը՝ վիեննայէն օծանուն առաւ, դէպի Եւրոպա ճամբորդութիւն մը ըրաւ, որ չատ լաւ յիշատակ մը թողուց ամէն կողմ։ Այցելեց, նախ դէպի Բէթէրսպուրկ, Պէրլին, Բարիզ և Լոնտոն։ Մասնաւորապէս ուշադրութիւն գրաւեց իր Վիեննա ծրագրուած երթալը։ 1910ին էր որ այդ պարագթիւնը սկսաւ անհետանալ։ Ֆրանց-Եօզէֆ կայսեր յարկանին առնէն, Ֆէրտինանտ թագաւոր անոր ըրկեց չառ մեծամեծ անձնական խմբագրուած հեռագիր մը։ Անկէ ետքը, 1911 մարտին, Ֆէրտինանտ թագաւորը՝ որ Վիեննա կը գտնուէր, երկու օր առաջ որ կայսրը քաղաք դառնայ և ինք կարենայ այցելել անոր Շէօնպրունի մէջ։ Ցայտարարուեցաւ որ ասիկա անձնական այցելութիւն մըն էր լոկ, թէեւ այս այցելութեան խմբագր բառական պաշտօնական։ Իրերու միջեւ-ծագման այս փուլին յաջորդեց վերջին օրերու մէջ պատահած արիչ մը։ Ռուկելեմ պաշտօնականին յաջորդեց այցելութիւն. պաշտօնական անսակցութիւնը չկրնար ուշանալ։ Անա աւանք են այս փոփոխութեան չքրջանները։ Հարկ է հիմա ծնուել այն բարոյական պատճառները որոնք զայն կը բացատրեն ու կ'արդարացնեն։ Ֆէրտինանտ Ա. թագաւորին նկարագրին մէջ իսկ կը գտնուի։ Այս իշխանը, որ իր թագաւորութեան սահմանը եղաւ, իր երկրին ալեւոր փառքերը չելլելու համար մաքին մէջ բառական արժանապատութիւն ունի։ Պուլկարիան իր արդի վիճակին հասցնել նայելը իր արժանաւորութիւնն է առաւելին պարծիլ զայն ու ամրապնդել։ Իր թագաւորութեան հաշտութեան ի վեր, մեծ ջանք կը տանի որ Ռուսիոյ և Թուրքիոյ հետ անենցած իր չփումը աղաւաղէ։ Բնական էր որ այդ անտակ չփում մը, հաղորդակցութիւն մըն ալ, անձնապէս ըլլայ թէ բարեկամնալու, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հետ ալ ապահովէ, մանաւանդ որ 1908էն պատահած դէպքերը սա հետեւանքը ունեցան որ Աւստրիոյ և Գերմանիոյ ազդեցութիւնը աւելի ևս տանեցնեն Պալքաններուն մէջ, թէեւ այս վերջին կարծիքը քիչ մը «քաղաքական» ալ ըլլայ։ Ռումանիոյ և նոյնիսկ Գարատաղի բռնած դիրքը այս զօրաւոր ազդեցութեան հանդէպ արտայայտուած հաւատարիք մըն է։ Սա վերջին չարաթներուն մէջ Պուլկարիոյ մէջ պատահող դէպքերը մեր այս տպաւորութիւնը կը հաստատեն։ Նոր դահլիճը որ Գ. Կէշօֆի նախագահութեամբ սակ կազմուեցաւ, չատ որոշապէս հասկցուց թէ մտադրած է սրտագին խաղաղական և հաշտարար քաղաքականութեան մը հետեւիլ ամէնուն հանդէպ։ Ցառակ միջոցներ ձեռք առաւ, որպէսզի հրամանատարներ չհրամայեն և Թուրք սահմանագլուխը անցնին։ Այսպէսով Նոր դահլիճը Թուրքիոյ տպացուցուց թէ չկայ թաքուն ու ատրիք ազատման դանեն Պուլկարիոյ մէջ։ Այս է վարմունքը առաւական վարդապետութեան այն աղդային կառավարութեան՝ որուն կը պատկանի Գ. Կէշօֆ։ Այս վարմունքը յայտնապէս կը համապատասխանէ նաեւ Ֆէրտինանտ թագաւորին մտադրութեանց և սրտի պահանջներուն։ Արդ, այս հողին վրայ, Պուլկարիա կը համեմատի Աւստրիոյ-Հունգարիոյ որ ոչ մէկ առիթ կը փախցնէ Թուրքիոյ հաւաստելու համար իր անկեղծութիւնը, վստահութիւնը ու բարեկամութիւնը։ Թերեւս հարկ է աւելցնել հոս նաեւ որ, Ֆէրտինանտ թագաւորին և Պոլսոյ դեսպաններուն կատարած վերջին տեսակցութեան մէջ, այս վերջինը Պուլկարիոյ տուած է խաղաղասիրական խորհուրդներ և նոյնիսկ աւելի առաջ գացած է և յայտարարած է անոր որ, հաւաքաքն գործածութեան մը պարագային, Պուլկարիա Ռուսիոյ վրայ յոյս դնելու չէ։ Աւստրօ-պուլկար միջեւեցման մը մէջ որեւէ արգելք չկար ուրեմն։ Ծիշդը ըսելու համար, Ռուսիա իսկ Աւստրիոյ հետ սկսած է լաւ յարաբերութիւններ մշակել. գլխաւորապէս այս միջեւեցումը պատրաստելու համար Անգլիա և Ֆրանսա փոյթ չտարին և այս հողը Գերմանիոյ թողուցին։ Վերջապէս պէտք է խոստովանիլ որ Գ. Միլիուքօֆի Տումային մէջ խօսած ճառը որ, Պուլկարիոյ բաւական անհաճոյ էր, Սօֆիայի մէջ դժգոհութիւն պատճառած է. մանաւանդ կ'ըսէ թէ նորահաստատ թագաւորութեան երաւունքն է ինքնիշխանօրէն վարել իր արտաքին քաղաքականութիւնը։ Այս ինքնիշխանութիւնը, որուն համար ոչ ոք բան կ'ըսէ, չկրնար թողնել այն նախթական ու բարոյական կապերը, որոնցմով Պուլկարիա Սլաւ Համաձայնութեան կապուած է։ Բայց կ'երեւի թէ, հիմակուհիմա Սլաւ Զինակցութեան կապերը թուլցած են քիչ մը։ Խելքն կէտը հոն է որ այս փոփոխութիւններուն մէջ անպայման սխալ մը տեսնէ որ Պալքանները խաղաղութիւնը պահպանէ։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Տումայի 1 ապրիլի նիստին մէջ Գ. Սթոլիփին երկար ճառով ինքզինքը կ'արդարացնէ այն քննադատութեանց դէմ որոնք իր գործունէութեանը ուղղուեցան։ «Եթէ, կ'ըսէ, իմաստ տարիմէ եղով օրինաւոր գործառնութիւնը ապօրէն արարք մըն է, ես անոր ամբողջ պատասխանատուութիւնը վրաս կ'առնեմ։ Կառավարութիւնը նախորդին անդորրութիւնը ապահովելու հարկէն ներշնչուելով գործադրեց այդ օրէնքը, և ոչ թէ արհամարհանքի արտայայտութիւն մը նկատելով զայն, հանդէպ Կայսրութեան Ժողովին։» Գ. Սթոլիփինի յայտարարութիւններէն ետքը, քուէարկութեան կը ձեռնարկուի և 53 ձայնի դէմ 99 ձայնով Սթոլիփինի վստահութիւն կը յայտնուի։

ՏՂԱՔՆԵՐ ՈՐՈՆՔ ԿԸ ՄԵՆԱՄԱՐՏԻՆ

Համի մէջ երկու պզտիկ տղաքներ, մէկը տասը, իսկ միւսը տասներկու տարեկան, մենամարտի վրայ այնքան բաներ կ'իմանան որ կ'որոշեն իրարու հետ մենամարտիլ։ Մէկը դաշոյն մը կ'առնէ, իսկ միւսը հովանոցի երկար կոթ մը։ Ուրիշ չորս չարաճճիներ ալ վկայ կ'ըլլան և մենամարտը տեղի կ'ունենայ. հովանոցին սուր կոթը հակառակորդներէն միւսին քունքին մէջ կը մխրճուի։ Արիւնը կը սկսի հոսիլ։ Տղան քանի մը ժամէն կը մեռնի, իսկ միւսը կը ձերբակալուի։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԼՊԱՆԻԱԿԱՆ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Վերին Ալպանիոյ մէջ կացութիւնը գրեթէ անփոփոխ է, թէեւ ընդհարումները կը շարունակուին զինուորներուն և ըմբոստներուն միջեւ։ Արշաւախումբին հրամանատար Շէվքէթ Թուրկուտ փաշա իր պաշտօնին ձեռնարկած է արդէն, և կը կարծուի որ ռազմական կարեւոր գործողութիւնները սկսին մէկ չաբաթէն։

⁂ Ալպանական Պաշքիմ ընկերութեան ազդեցիկ անդամներէն մէկը, որ Պուքրէշ կը գտնուի, սա յայտարարութիւնները ըրած է հեռագրական գործակալութեան մը ներկայացուցչին։— Ալպանիացիները Սահմանադրութեան ամէնէն հաւատարիմ կռուիչներն են, որուն հաստատման միծապէս նպաստած են։ Սակայն Ժէօն-Թիւրքերը այդ աշխատութենէն օգտուելէ յետոյ, սկսան հակառակիլ Ալպանացիներու մտաւորական զարգացման։ Այսպէս՝ 1909ին Ալպանիացիները համաժողով մը գումարելով «Պաշքիմի» անուն ընկերութիւն մը կազմեցին, Ալպանիոյ մէջ դպրոցներ հիմնելու համար։ Բայց օսմ. կառավարութիւնը փոխանակ որ Ալպանացիները զարգանալով օրին մէկը կրնան փառքուրար դառնալ երկրին համար, մերժեց վաւերացնել այդ ընկերութիւնը, և նոյն իսկ ալպանական վարժարանները փակեց։ Ալպանիացիները խորհեցան որ վարժարաններու փոխարէն ծանր հարուած մըն էր ազգային արժանապատուութեան ու զգացումներուն։ Հակառակ կրօնական տարբերութեան, կաթողիկ, օրթոտոքս և իսլամ Ալպանիացիները մասցան այդ խնդրին ու կառավարութիւնը բանալ տալու այն իրաւունքները առաւ, զորս կը վայելեն Մակեդոնիոյ Պուլկարները, Յոյները և Սերպերը։ Դժբաղդաբար այրիչ պատճառներ ալ կան. Թուրքերը կը պահանջեն որ ալբանական առանձին զօրքի դրօշակերը, մինչ Ալպանիացիները այդ. անհատականութեան դէմ կը նկատեն այդ բանը։ Մնաց որ բանակներուն տառերը մէ՛լ կը յարմարին ալպանիերէնին։ Փարիզ Դարտասալի մանաւանդութեան, հաւատ չենք ընծայեր։ Սահմանադրական բնականութիւնը միայն կը համա՛կի ըմբոստներուն և անոնց կը միանայ։ Եթէ մենք ալ անոնց միանանք, զիտենք որ յեղափոխութիւնը արդինքապաթեան մէջ պիտի խեղդուի։ Սակայն եթէ օսմ. կառավարութիւնը, որուն անկեղծ բարեկամները և հաւատարիմ հպատակներն ենք. արդի աղատամտութիւնը պարզ բառեր միայն նկատէ, առանց ինքնօրինութեան ձգտումի, և ծայրայեղութեանց ու խստութեանց դիմէ, ըմբոստութիւնը խեղդելու համար, թերեւս աւելի լաւ կազմակերպուած և ծանր հետեւանքներ ունեցող յեղափոխութիւն մը ծագի։

⁂ Շքոտրայի բէսիֆներուն հրամանատար Պէյ Տօտա փաշա Վիեննա գտնուած ատեն Ֆրանսական թերթի մը թղթակիցին յայտարարած է թէ իր հայրենակիցները ● ամենուն կողմէ դրդուած են, բայց ոչ Գարատաղի կողմէ, քանի որ աղքատ է ան և չի կրնար նիւթական օժանդութիւն ընծայել։ Տիպ Տօտա փաշա կը հաստատէ թէ Ալպանիացիները եթէ միանան ձեռն, զէնքերն պէտք ըլլայ զանոնք ջախջախել։ Բայց պալքանեան փոքր պետութիւնները կան անոնք, որոնք օսմ. պետութեան դէմ կռուելու համար համաձայնած են։ Պուլկարիոյ ընթացքը ապահովիչ չէ եղած բնաւ։ Գալով Աւստրիոյ, աղտատեան զօրավարը կը կարծէ թէ անիկա մասնաւորութիւններ ունի Ալպանիոյ նկատմամբ։ Տիպ Տօտա փաշա գիւղացիական պաշտօն մը ունի կառավարիք, եթէ ոչ թագ. կառավարութեան, գէթ Սերպիոյ թոփիթէն կողմէ։

⁂ Հռոմէն կը հեռագրեն թէ հակառակ խաղաղման կառավարութեան որդեգրած, յանձնախումբ մը կազմուած է, կամաւորներ արձանագրելու համար, որոնք Ալպանիա պիտի դրկուին։ Կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք առած է կամաւորներուն մեկնումը արգիլելու համար։ «Թրիպունա» պաշտօնական գիւղի մը կը հրատարակէ, որուն համաձայն, ամէն Իտալացի որ իր կամաւոր Ալպանիա երթայ, իբր խաղաղապահ, պաշտպանութեան ամէն իրաւունք պիտի կորսնցնէ։

⁂ Նախկին եպարքոս և ծերակուտական Ֆէրիտ փաշա յանդիման թերթի մը խմբագրին յայտարարած է թէ Ալպանիոյ յեղափոխական շարժումին պատճառները բազմաթիւ են։ Բայց գլխաւոր պատճառը կը համարէ ալպանութիւնը։ Ալպանացիներուն մէջ թէ քրիստոնեաներ և թէ իսլամներ կան, բայց քրիստոնեաները մեծամասնութիւն կը կազմեն։ Ֆէրիտ փաշա գիտել տուած է որ կառավարութիւնը եթէ բարենորոգումներ ի գործ չդնէ, անզամեն պայմաններուն համաձայն, ապստամբութիւնները վերջ չպիտի գտնէ։ Կառավարութիւնը պէտք չէ զգացնէ ապստամբութիւնը զօրքով, այլ քննելու է թէ աղքատութենէ ու ապխատութենէ զատ ինչ պատճառներէ դրդուած, Ալպանիացիները ապստամբութիւն կը հանեն։ Ֆէրիտ փաշա յայտած է թէ չի կրնար որոշապէս ըսել թէ օտարին մատը կայ ապստամբութեան գործին մէջ, բայց եթէ ան երկար տեւէ, հաւանական է որ օտարին մատը զգացուի։

⁂ Չէթինէի մէջ 2000է աւելի Ալպանիացիներ կը գտնուին։ Այդ գաղթականները մեծ մասամբ երկրագործ կամ ապրող գործաւորներ, Շքոտրայէն ու Մալիսորէն հոն հասած են։ Այդ Ալպանիացիները ազատօրէն պտըտիլ կը ժամնեն կ'երթան և յաճախ հոն աշխատութեանց ներկայացուցիչներուն կը հանդիպին։ Մէկ մասը, կաթոլիկ, քանի մը [illegible] Գարատաղի կողմէ [illegible] հրացաններով զինուած են։

⁂ Ալպանիոյ արշաւախումբին հրամանատար Շէվքէթ Թուրկուտ փաշա և Շքոտրայի բէսիֆներու հրամանատար Բրէնա Պէյ Տօտա փաշա Շքոտրա հասած են 5000 զինուորներով և բազմաթիւ զէնքերով։ Պէտքի փաշա ընդհանուր ձաւլու ալ սինքն ետեւ. բէրաստները զաւակներ առնելու պատճառաւ զաղթեցուցած են իրենց յարձակումները։

ՕՍՄԱՆՑԻՆԵՐՈՒ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թուրք մը երիտասարդներ ձերբակալուած են Եգիպտոսի մէջ, ընդդէմ թուրք կառավարութեան յանձնուելու համար։ որովհետեւ օսմանցի ըլլալով և զինուորական օրէնքին մէջ գտնուելով զինուորական տուրքերն չեն հատուցած։ Անոնցմէ Ալեքսանդրիոյ մէջ իբր թէ չառ մը ձերբակալութիւններ եղած են։ Տեղւոյն «Լա Ռէֆօրմ»ը վերապրեալ լուրերը տալէ վերջ սա խորհրդածութիւնները կ'ընէ։ Հետաքրքիր էնք իմանալու թէ արդեօք երբէն ի վեր դադրեցաւ անդր ընդմանադրութիւն մը, որ սահմանէր Եգիպտոս Թուրքիոյ յանձնելու այն անձերը զորս կը պահանջէր Կ. Պոլիս։ Գէթ [illegible] նէ Եգիպտոս չէր յանձնած քաղաքական յանցաւորները, զորս կը պահանջէր Համիտ, և Նոր րեժիմին հաստատուած անձերն ալ Գահիրէի մէջ լայն հիւրասիրութիւն մը կը վայելեն։ Ուրեմն այսօր ինչպէս և ինչու համար կը ձերբակալեն այս երիտասարդները։»

ՊՈՅՔՕԹ

Իզմիրէն հասած լուրերու նայելով, հակառակ բոյքոթը մեծ խստութեամբ առաջ կը տարուի հոն։ Պոյքոթի յանձնախումբը յայտարարութեամբ մը ծանուցած է թէ կոչոց մը պատճառներով հրամայուական կուտայ, բայց պէտք չկատարել պոյքօթի գործերը վարել։ Հրամայուած յանձնախումբը ցոյց տուած է նոր յանձնախումբին ընտրութեան եղանակը։ Մարտ 27ին, մեծամեծ Յոյներ Նէֆիս զաւառակին Օրաճաք գիւղին մէջ փճացուցած են 3000 որթատունկ։ Նիւթական վնասը 3000 մէճիտիէ կը հաշուուի։ Նոյն գիւղին [illegible] ալ եղած են հեղինակազանն մը [illegible] կանոց 80 հազ. խաղողի տարի։

⁂ Յունական թերթերը կ'ըսեն թէ Յունաստանի Նախարարաց Խորհուրդը զումարուելով պէտք խորհրդակցի պոյքոթի խնդրին վրայ։ Հելլէն կառավարութիւնը պիտի որոշէ այդ. ծանուցագիր մը ուղղելու Բ. Դրան, բողոքելով մղուած անտեսական կռիւին դէմ, որ ոչ մէկ բանով կ'արդարանայ, քանի որ երկու կառավարութեանց միջեւ բարեկամ յարաբերութիւններ կը մշակուին։ Յունաստանի մէջ յուզում կը տիրէ այդ մասին։

ԻՍԼԱՄ ԿԻՆԵՐՈՒ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԸ

Շէյխ-իւլ-իսլամութենէն ներքին գործոց նախարարութեան ղրկուեցաւ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու այն իսլամ կիներուն նկատմամբ, որոնք իսլամ կնոջ մը անվայել արդուզարդեր կ'ընեն և կասկածելի վայրեր կ'երթան։

⁂ «Զիա» թերթը զաւեկի զանեւոյ հանդերձ Շէյխ-իւլ-իսլամութեան դիմաց գիտել կուտայ թէ ոստիկանութիւնը եթէ

„ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ԹԻՒ 5

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԲՌՆԱՒՈՐԸ ԱՆԾԱՆՕԹԻՆ ԴԷՄ

ԳԼՈՒԽ Բ.

— Եւ միթէ այդ մասին խօսք մը ըսի՞ր ուրիշներու։

— Ոչ՛, բայց սաստիկ յուզուեցայ, յիշելով քու պատմածներդ Գամաֆլիի ոճրին մասին և ճիշդ ասոր համար է որ եկայ քեզ փնտռելու. նախ՝ որպէսզի տեսածս պատմեմ և յետոյ՝ քեզմէ նոր տեղեկութիւններ առնեմ, որովհետեւ այս խորհրդաւոր ոճիրները զիս չափազանց կը չահագրգռեն կոր․․, արդեօք նոր տեղեկութիւններ ունի՞ս։

— Բնական է որ ունիմ, արդէն ամէն բան ձգած՝ միայն այդ գործով կը զբաղինք կոր. բայց անկարելի է որ այս խնդիրներուն վրայ փողոցին մէջ խօսինք։ Եթէ կ'ուզես, այս իրիկուն միասին տուն երթանք և հոն քեզի չառ մը բաներ կը պատմեմ․․․ հաւատա՛ որ դժգոհ չպիտի մնաս։

Սաւրք պահ մը վարանեցաւ, սակայն իր հետաքրքրութիւնը այնքա՛ն բուռն էր որ չուշաց յաղթեց վարանումին։

— Երթանք, ըսաւ վճռաբար։

Երկու բարեկամները կամուրջ հասնելով՝ մտան Վապորի չոգենաւը, քանի, ինչպէս արդէն ըսինք, Ալի Օսման կը բնակէր իր հօր Պէյլէրպէյի ծովեզերեայ բնակարանը։

* * *

ԳԼՈՒԽ Գ.

ՆՈՐ ԼՈՒՐԵՐ

Խմբագիրը առաջին անգամ չէր որ հիւր կ'երթար իր բարեկամին տունը. յաճախ գիշերներ անցուցած էր հոն և երբ անոնցմէ իր գալուստը տեսան՝ ուրախութեան ցոյցերով ընդունեցին զինք։

Ճաշէն ետքը երկու բարեկամները քաշուեցան Ալի Օսմանի ծովահայեաց ընդարձակ սենեակը որ վերի յարկը կը գտնուէր։

— Հիմա կրնանք ազատօրէն խօսիլ, ըսաւ Ալի Օսման սիկառէթ մը վառելով ու թիկնաթոռի մը մէջ բազմելով։

Յետոյ, իր բարեկամին դառնալով հարցուց.

— Նախ՝ գիտե՞ս թէ որու դիակն էր այս սպանուած տեսածդ։

— Ոչ, պատասխանեց Սաւրք, և հոն գտնուող բազմաթիւ անձերուն մէջ ալ ճանչցող մը չեղաւ, միայն թէ՝ իր հագուստներէն կ'երեւար որ չնորհքով դասակարգի մարդ մըն էր։

— Ջէրքէզ Ահմէտն է հոն գտնուած մարդը, չարունակեց միւսը, և գիտե՞ս ո՛վ է Ջէրքէզ Ահմէտ․․․։

— Այնինքն՝ այդ անունը լսած եմ, պալատական մըն է կարծեմ։

— Այո՛, և ամէնէն կարեւոր ու ազդեցիկ պալատականներէն մէկը, Ապտիւլ Համիտի սիրականներէն՝ և որ ճիշդ իր սիրոյ մեծ ծառայութիւն մը մատուցանելու վարկեանին՝ մեռած կը գտնուի ձախ ուսին վրայ Ա. Ե. Զ. տառերը դրոշմուած։

— Ինչ ծառայութիւն, հարցուց խմբագիրը հետզհետէ հետաքրքրուած։

— Այդ մարդը եթէ քանի մը ժամ առաջ չսպաննուէր այժմ Գամաֆլիի խորհրդաւոր ոճրին հեղինակները ձերբակալուած ու ամէն բան երեւան եկած կ'ըլլար, չարունակեց Ալի Օսման։

Յետոյ, պահ մը լռելէ ու իր մարած սիկառէթը կրկին վառելէ ետքը, ըսաւ.

— Գիտես որ Գամաֆլիի ոճիրը գործող երկու անձերը որոնք խոյս տուած են և ինք յայտարարած էր որ զանոնք քիչ ատեն պահ մը միայն տեսած էր, բայց կրնայ ճանչնալ եթէ կրկին անոնց հանդիպի։ Ուրեմն այդ պարտիզպանը մեր խուզարկութիւններուն գլխաւոր ու գրեթէ միակ օժանդակն էր ու ասոր համար վայրկեան մը զինքը հանգիստ չէինք թողուր, նոյնիսկ մեծամեծ վարձքեր խոստացուած էր իրեն եթէ կարենար ամենափոքր հետք մը ցոյց տալ ոճրագործները գտնելու համար։ Այդ խեղճ պարտիզպանը այնքա՛ն կարեւորութիւն առած էր որ երեք անգամ պալատ կանչուեցաւ և երկարօրէն հարցաքննուեցաւ ու պարգեւներ ստացաւ։

— Զարմանա՞լ որ այդ ոճիրը իրեն համար անսպասելի բախտաւորութիւն մը եղաւ, ըսաւ Սաւրք խնդալով։

—Այո՛, գոնէ առ այժմ. Իրեն հրաման եղած էր մէկ քանի ծածուկ ոստիկաններու հետ Պոլսոյ ամէն կողմը չրջելու և ոճրին հեղինակները փնտռելու։

— Գոնէ այդ պտոյտները արդիւնք մը ունեցա՞ն։

— Մինչեւ երէկ ո և է հետք մը չէր գտած, սակայն երէկ առտու միր Խըտըր աղան, այս է պարտիզպանին անունը, յաղթական կերպով եկաւ ոստիկանատուն եւ ուզեց անմիջապէս փաշա Էֆէնտիին տեսնել։ Նախապէս տրուած հրամանին համեմատ, զինքը փաշային սենեակը մտցուցին և հազիւ հինգ վայրկեան ետքը՝ Շէֆիք փաշա ու Խըտըր աղա կառք մտան ու չտապ Եըլտըզ գացին։

— Ուրեմն խիստ կարեւոր տեղեկութի՞ւն մը բերած էր այս անգամ։

— Անշուշտ՛ և պէտք իմանաս, պատասխանեց Ալի Օսման։ Փաշային մեկնելէն ժամ մը ետքը, պալատէն թիկնապահ մը եկաւ վազելով ի վար ու հազիւ անհետ մեկնեցաւ. գիտես որ այս ոճրին հետապնդումը մասնաւորապէս հօրս յանձնուած է և ինք անձամբ կը կատարէ կարեւոր հարցաքննութիւնները։ Ոստիկանատան մէջ ոչ ոք գիտէր թէ ինչ կ'անցնի կը դառնայ, սակայն ամենքն ալ համոզուած էին թէ խիստ ծանրակշիռ յայտնութիւն մը ըրած էր պարտիզպանը։ Մինչեւ իրիկուն փաշան ու հայրս չվերադարձան պալատէն։ Գիշերը միայն, ուշ ատեն, հայրս ուղղակի տուն եկաւ և երբ առանձին մնացինք ու իրմէ տեղեկութիւն հարցուցի, ուրախութեամբ պատասխանեց.—«Ամէն բան կարգին է, ոճրագործները գրեթէ ձեռքերնիս են, այսօր վաղը կը ձերբակալուին»։ Հայրս չատ խրախուս ու անհասկնալի ուրախ էր, որովհետեւ նախ՝ մեծ հոգէ մը ու պատասխանատուութենէ կ'ազատէր, յետոյ այս գործին մէջ յաջողութեան մեծ բաժին մը ունեցած էր և եթէ յաջողութեամբ պսա՛կէր ընդհանուր բար պատիւ ու փառք մը պիտի ըլլար։ Անկէ զատ, Սուլթանը այդ խորհրդաւոր ոճրին ի վեր, որուն գաղտնի մարմին մը կողմէ գործուած ըլլալը անկասկածելի կը սեպուէր, իր քունն ու հանգիստը կորսնցուցած է և գրեթէ ուրիշ բանով չզբաղիր։

(Շարունակելի)

արգելիչ միջոցներ ձեռք առնէ, կրնան ցաւալի թիւրիմացութիւններ առաջ գալ: Ռումէլեան կանոնադրիչ մը չկայ, ճշդել թէ մին է թուրք կամ ազգային տարրը: Հետեւաբար ամէն ինչ կախում պիտի ունենայ տեղականներու խոհեմութենէն, որոնք ո՛չ նորաձեւութեան լծուելն կը հասկնան եւ ոչ ալ պէտք եղած փափկանկատութիւնը ունին:

ՎՏԱՐՈՒՄՆԵՐ ՍԵԼԱՆԻԿԷՆ

Աթէնքէն հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Սելանիկի իշխանութիւնները երեք Պուլկարներ ձերբակալած են, քօմիթէճիներու գործակցած ըլլալու ամբաստանութեամբ: Ասոնք օսմ. հողէն վտարուած են: Նմանապէս մօտերս 150 Պուլկարներ եւ Յոյներ պիտի վտարուին:

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆ ՀՕՐԱՆԻ ՄԷՋ

«Թայմզ»ի Լոնտոնի թղթակիցը կ՚ըսէ թէ շրջած զրոյցի մը նայելով, Հօրանի մէջ նորէն խռովութիւններ ծագած են: Տիւրզիները հինգ զօրայ սպաննած եւ հաղորդակցութիւնները խզած են: Դամասկոսէն Հօրան զինուոր ղրկուած է: Ներքին գործոց պաշտօնատան մէջ անհիմն կը նկատուի այդ զրոյցը:

Բ. ԴՐԱՆ ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

Նորոգման համար շինութեանց նախարարութեան ճարտարապետ Ֆրանկլա էֆ.ի ու Խլ-գաֆի ճարտարապետ Քէմալէտտին էֆ.ի յանձնարարուած է վերջնական յատակագիծ մը պատրաստելու համար, Բ. Դրան այրած մասը վերաշինելու համար: Հսկայ շէնքի մը կառուցման ծրագիրը լքուած է բոլորովին: Այրած մասերուն պատերը պիտի գործածուին եւ շէնքին տարրաժամանները առաջուընէ տարբեր պիտի ըլլան: Պարտէզին կողմը շէնք մ՚ալ մը պիտի շինուի: Հոնկէ ներս պիտի մտնեն նախարարները, զինուորական մարմնոյն անդամները եւ պաշտօնական անձնաւորութիւնները: Յատակագիծը մօտերս երկու ճարտարապետներուն կողմէ նախարարին պիտի յանձնուի, որ Նախարարաց Խորհուրդին հաւանութեան պիտի ենթարկէ, հարկ եղած վարկերը ուզելու համար:

ՍԻՕՆԻԶՄԻ ԴԷՄ

«Թայմզ» Կ. Պոլսէն թղթակցութիւն մը կը հրատարակէ, որուն մէջ ըսուած է թէ սիօնիստները բոլորովին յարաճուն կասկածով մը կը դիտուին Սելանիկի մէջ: Բանախօս մը Անգլիոյ դէմ ճառեր է, ի վեր հանելով անոր դէմ դիտաւորութիւնները Միջագետքի մէջ: Ունկնդիրները մասամբ հեռացեր են սրահէն: Սելանիկի «Ռումէլի» թերթը միշտ յօդուածներ կը հրատարակէ սիօնիզմի դէմ, յայտարարելով թէ Գերմաններուն ձեռքին մէջ գործիք դարձած է: «Թայմզ» կ՚ըսէ թէ Գերմանները այդ մասին ամէն ջանք կը թափեն:

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ

Աւջի իրիկուն հացկերոյթ մը տրուեցաւ կայս. պալատին մէջ: Ժամը 7ունէ սկսաւ հացկերոյթը: Ճաշասրահը չափազանց լուսաւորուած եւ սեղանը հազուագիւտ ծաղիկներով զարդարուած էր: Սուլթանը ներս մտած ատեն կայս. քայլերգը նուագուեցաւ: Կայսրը իր աջակողմը ունէր անգլիական դեսպանը, իսկ ձախակողմը ֆրանսական դեսպանը: Վարչապետը Սուլթանին դիմաց նստած էր, իր քով ունենալով իտալական եւ հոլանտական դեսպանները: Միւս հրաւիրեալներուն մէջ կը նշմարուէին Ծերակոյտի ատենապետ. Ժողովի անդամները, պատերազմական, արտաքին գործոց, դատական, երկրագործական, ծովային, եւքաֆի եւ կրթական նախարարները, զինուորական մարմնոյ ներկայացուցիչներ: Ճաշէն յետոյ նուագահանդէս մը տրուեցաւ: Սուլթանը դեսպաններուն հետ տեսակցեցաւ հացկերոյթէն յետոյ:

ԱՒՍՏՐԻԱՅԻ ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ

Երէկ առտու «Լէօբոլտ» շոգենաւով Պոլս նաւահանգիստ ժամանեցին աւստրիացի վաճառականներ եւ ճարտարագործներ, Իզմիրէն հասնելով, ուր մէկ օր մնացած էին: Երբ շոգենաւը քարափին մօտեցաւ, Քաղաքապետական խորհուրդին անդամ Մէհմէտ փաշա շոգենաւ ելլելով բարի գալուստ մաղթեց: Աւստրիական անօրէն Ալի պէյ բարի գալուստ մաղթեց եպարքոսին կողմէ, որ հանրօգուտ շինութեանց եւ առեւտրական նախարարի պաշտօնը կը վարէ փոխանորդաբար: Աւստրիացի վաճառականները Օսմ. Աւստրական Ընկերութեան այցելեցին, ուր ընդունելութիւն մը տեղի ունեցաւ: Յետոյ Բէրա եկան:

ՐԷԺԻԻ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ

Րէժիի գործաւորներէն հինգ հոգիէ պատուիրակութիւն մը առջի օր Րէժիի անօրէնութեան ներկայացաւ, որ խառնակ բոլոր պահանջները գործադրելով, առանց մերժելու թոյլատրել: Տնօրէնը յայտարարեց թէ այն ատեն միայն կրնայ սնտուկ մը հաստատել հիւանդ ու արկածեալ գործաւորներու համար, եթէ ծխախոտի մենաշնորհը Րէժիին տրուի դարձեալ: Տնօրէնը յաւելցուց թէ բոլոր գործաւորները պիտի ընդունի բայց ութսուն հոգին, որոնց տեղ ուրիշներ վարձուած են գործադուլին ատեն: Պատուիրակութիւնը մերժեց այդ պայմանները եւ որոշեց գործադուլը շարունակել:

ՈՃԻՐ

Սելանիկի Բաղչա գաւառակի Բանաքէ գիւղին մէջ Լազարօղլաֆ անուն Պուլկար մը տուն գացած ատեն երկու Յոյներու կողմէ սպաննուած է: Ոճրագործները ձերբակալուած են:

ՆՈՐ ԹԵՐԹ

«Սայ ու Ինսան» անուն թուրքերէն պատկերազարդ թերթ մը սկսած է հրատարակուիլ, շաբաթը մէկ անգամ: Սոյն թերթին առաջին թիւը խնամեալ եւ շահեկան բովանդակութիւն մը ունի: Մեր ընթերցողներուն կը յանձնարարենք կարդալ այդ թերթը:

«ԳԱՐԱԳԷՕԶ»Ի ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

Հրապարակ ելաւ «Գարագէօզ» շաւեշտաթերթին տարեցոյցը, ճոխ ու շահագրգռական պարունակութեամբ եւ յաջող ծաղրանկարներով: Գինն է 5 ղրուշ Պոլսոյ համար:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՄԷՋ ԿՌԻՒ.— Էլզաքի վերաքննիչ Ատեանը առջի օր Իսմայիլ անուն մարդու մը եւ իր ազգական Ալիչէի դատավարութեան կը զբաղէր: Ատեանը ի նպաստ Ալիչէի վճիռ տուաւ: Իսմայիլ կատղած, ազգականին վրայ յարձակեցաւ: Իր վկաներուն, միւս ազգականին՝ Նամիքի եւ Հասան անուն մարդու մը օգնութեամբ, Իսմայիլ լաւ ծեծ մը քաշեց ազգականին ու փեսին: Ոստիկանները հասնելով վերջ տուին այդ կռուին: Ալիչէ յղի ըլլալով, ստացած հարուածներուն հետեւանօք, կեանքը վտանգի մէջ է:

ԿԱՏԱՂԻ ԿԻՆ ՄԸ.— Գարակէօմրիւքի բնակիչ Մէհմէտ անուն անձ մը, իր կինը արձակած ըլլալուն, անոր իրիկուն կը պատրաստուէր տունէն մեկնիլ: Այդ միջոցին իր արձակեալ կինը, խոշոր դանակով մը զինուած, երկուքը ետեւէն վար իջնելով, անոր ուսերուն մէջէն հարուած մը իջեցուց:

ԱՂՄԿԱԼԻՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԸ.— Պէրայի մէջ անցեալները ֆրանսական թատերախումբի մը կողմէ «Թափառական Հրեան»ը ներկայացուեր: Ճիզուիթները, որոնց գործին չէր գար այդ խաղին ներկայացումը, իրենց աշակերտները կը ղրկեն թատրոն, սուլելու խաղերուն դէմ: Խաղը սկսելուն պէս, տղաքը աղմուկ կը հանեն: Ոստիկան պաշտօնեաները անոնց պարագլուխները բռնելով դուրս կը հանեն: Ասոր վրայ, խաղը կը շարունակուի պահ մը: Սակայն այս անգամ աւելի մեծ աղմուկ մը կը հանեն եւ դէշ հոտ ունեցող հեղուկ մը կը սրսկեն: Ժողովուրդը սկզբին չիմացաւ ու անհաճոյութիւններ կը զգայ, դէշ հոտը անհանդուրժելի ըլլալով: Ներկայացումը այնուհետեւ կը շարունակուի առանց միջադէպի:

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ.— Ղալաթիա հաստատուած Արխիմէտի անուն մարդ մը, ձախողանքներ ունենալով, առջի օր փորձեց անձնասպան ըլլալ: Վիճակը ծանր է: Խելագարութեան նշաններ նշմարուած են անոր վրայ:

ՕՐՈԶՏԻ ՊԱՔ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԷՕՄԷՐ ԷՖ. ԽԱՆ, ՊԱՂՉԷԳԱՓՈՒ, ՊՈԼԻՍ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԱՄԵՆԷՆ ԱԺԱՆ ԱՊՐԱՆՔ ԾԱԽՈՂ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ Է
ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ՄԸ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

Կարճ եւ երկայն գուլպայ, ֆանէլա, քաշ-քօրսէ, սուրթըքա, շապիկներ, այրերու, կիներու եւ տղոց յատուկ պատրաստուած զգեստներ, պլուզ՚ներ, ժապաւէններ եւ ժապաւէններ, բէնտաւորներ, քօ ալներ, թաշկինակներ, ձեռնոցներ, հովանոց՚ներ եւ անձրեւանոցներ, նորաձեւութիւններ, գանակեզէն, մարօքէնէ առարկաներ, ճամբորդութեան եւ բարիզեան ապրանքներ, աւաղի առարկաներ, թօփալ, ժանեակներ, պրոտրէ, մետաքսէ կերպասներ, բրդեղէն եւ բամպակեղէն ապրանքներ, ճերմակեղէն, կարասիներ, ժամացոյց եւ ոսկերչական ապրանքներ:

Մեծ վաճառում բրդեղէն կտորներու խիստ աժան գիներով:

Օրոզտի Պաք վաճառատունը միակ կեդրոնատեղին է «ԲԱՖՐԱ» կարի մեքենային եւ «ՕՄԷԿԱ» ժամացոյցներուն, որոնց եւ ո՛չ մէկ կերպով կը ճառագայթէ այդ արժէքը ունեցող ուրիշ ոեւէ ժամացոյց:

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ — 82րդ ՆԻՍՏ

ԱՆՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ԿԻՆԵՐԸ

ԵՒ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը երէկ նիստ գումարեց ժամը 10ին, նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի: Նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումէն յետոյ, կարդացուեցան մէկ քանի թեզքերէներ եւ զինուորական պաշտօնական յանձնաժողովներէն:

Կարդացուեցաւ 201րդ յօդուածը որուն տրամադրութեամբ եթէ կին մը անհաւատարմութիւն ընէ, անոր այրը կրնայ մինչեւ 4 ամիս դատ բանալ ամուսնալուծում ընելէ առաջ: Շնացող կինը 3 ամիսէն մինչեւ երկու տարի բանտ կը դրուի, իսկ անոր ընկերը եթէ ամուրի է մէկ ամիսէն մէկ տարի, եթէ ամուսնացած է 3 ամիսէն 2 տարի բանտ կը դրուի: Այրը դատ բանալէն առաջ կրնայ ներել իր կնոջ, այն ատեն ալ պատիժ չի տրուիր: Եթէ այր մը սովորութիւն ըրած է իր ընտանեկան տան մէջ ուրիշ կնոջ մը հետ անօրէն ընթացքի մէջ գտնուիլ, իր կնոջ բողոքին վրայ 3 ամիսէն երկու տարի բանտ կը դրուի եւ 5 օսմ. ոսկիէն 100 օսմ. ոսկի տուգանքի կը դատապարտուի:

Յարութիւն էֆ. Պօշկէզէնեան առաջարկեց թեթեւցնել կիներուն տրուած պատիժը:

Դատական նախարարը պատասխանելով ըսաւ թէ կինը ընտանիքի բարոյականին պահապանն է. ուստի պէտք է խիստ պատիժներ տալ անոր եւ ոչ թէ թեթեւցնել այդ պատիժը:

Գօզօ էֆ. ըսաւ թէ անհաւատարմութեան պարագաներուն Շէրիի դատարաններուն մօտ եղած դիմումները շատ հազուադէպ են. անհաւատարիմ կիներու այրերը երբեք դատարան դիմել չեն ուզեր, այլ կը փակեն խնդիրը: Պօշկէզէնեան էֆ. կ՚ուզէ որ կիներու պատիժը թեթեւցուի եւ կամ հաւասար պատիժներ տրուին. ես բնաւ համամիտ չեմ. շատ անգամ այրերը իրարու միջեւ հաւասար չեն, ո՛ր մնաց այրերու եւ կիներու միջեւ: Այսօր ամուսնացող այրերը, աղջիկ մը առնելու համար անոր մասին շատ մը տեղեկութիւններ կը քաղեն, որովհետեւ կինն է ընտանիքին պատիւը եւ եթէ անիկայ իր վիճակին ձգուի, աւելի կը սայթաքի. իր իսկ բարւոյն համար պէտք է խստացնել անհաւատարիմ կիներու պատիժը: Օրէնքին մէջ ըսուած է որ անհաւատարմութեան խնդրին ծագումէն եւ ամուսնալուծում ըլլալէն 4 ամիս ետքը կրնան դատարան դիմել, իսկ քրիստոնեաներու մէջ նոյն դատավարութիւնը կ՚ըլլայ եւ չկայ ամուսնալուծում, հետեւաբար պէտք է վերցնել այդ հատուածը:

Զօհրապ.— Ես բնաւ համամիտ չեմ այս յօդուածին՝ մինչ այս յօդուածով նպատակ ունինք պաշտպանել կնոջ յարաբերութիւնները ամրապնդել, բայց ամուսնական պայմանները տեղին եւ ժամանակին համեմատ փոփոխութիւններու կ՚ենթարկուին: Ճիշդ է որ այրերը կը հսկեն կիներու վրայ, բայց Երեսփ. Ժողովը որ միայն այրերէ բաղկացած է պէտք է նաեւ խոհեմութեամբ վերաբերի անոնց հանդէպ. պէտք չէ որ անոնց նկատմամբ խիստ դատաւորներ ըլլանք: Մանասար փաշա ըսաւ թէ ապօրինի յարաբերութեանց մէջ զիջումը ընողը ու յանցաւորը կ՚ըլլայ, ընդհանրապէս այն է որ կը դատապարտուի. ընկերային ներկայ պայմաններուն համաձայն այրերը կիներէն շատ աւելի ազատութիւններ ունին եւ հակառակ առար ամուսնական կեանքին կը մտնեն: Պէտք է թեթեւցնել կնոջ պատիժը, երբ այրերուն նոյն իսկ երբեմն անհաւատարիմ կիները պատժելու եւ կամ ամուսնալուծուելու իրաւունք տուած ենք. մէկ կողմէն այդքան իրաւունքներ տալէ յետոյ, ինչու կ՚ուզէք որ կինը աւելի խիստ պատիժներ կրէ քան թէ այրը: Ասկէ զատ Մանասար փաշա ըսաւ թէ՝ ապօրինի յարաբերութիւններու առաջքը առնելու համար պէտք է խստացնել պատիժները, եւ այս առթիւ աւելցուց թէ այս ապօրինի յարաբերութեանց պատճառաւ զաւակները կը խաթարուին եւ ազնուական սերունդներ հասցնելու կը փճանան, քանի որ այդ յարաբերութիւններէն ծնած զաւակը, ապօրինի զաւակ մըն է: Այդ գաղափարը 20րդ դարուն մէջ ծիծաղելի է պաշտպանել: Չէ՞ որ ամուսնութեան մէջ բոլոր օսմանցիները հաւասար են եւ մարդ մը երբ կը ծնի իր ծնած ատեն ամէն տեսակ իրաւունքներ կը վայելէ՝ իբրեւ օսմանցի եւ հետեւաբար արդարութի՞ւն է որ այդ անմեղ տղան զրկենք քաղաքացիական իրաւունքներէ, ուրիշին յանցանքին համար: Ես ալ ձեզի նման կը մտածեմ իբրեւ ընտանիքի պետ, բայց երբ խնդիրը օրէնք պատրաստելու եւ իրաւը գտնելու վրայ է, այն ատեն պէտք է անկողմնակալ խորհինք: Դուք ամէնքդ ալ նախանձախնդիր էք ձեր ընտանեկան պատուին, բայց այս յօդուածը ընտանեկան պատիւները աւելի արատաւորելու պիտի ծառայէ: Ընտանիքը միայն այր եւ կինէ մը բաղկացած չէ. հոն զաւակներ ալ կան. ուստի անոնց պատիւն ալ պէտք է խորհիլ. մի՞թէ այրը իր վիրաւորուած արժանապատուութեան վրէժը առնելու համար դատարան դիմել պիտի ուզէ, երբ այդ ամօթալի ամբաստանութիւնը անոր ալ իր խայտառակութիւնը իր եւ իր զաւակներուն ընտանիքին պատիւը: Թերեւս անհաւատարիմ կինը կը դատապարտուի: Բայց չէ՞ որ այդ արատը պիտի ցայտէ կնոջ զաւակներուն վրայ եւ մանաւանդ աղջիկ զաւակներուն վրայ. ինչպէս կ՚ըսէք որ հայր մը փափաքի որ իր աղջկան «շնոյ զաւակ է» ըսեն. չէ՞ որ այս կերպով կնոջմէն աւելի, խեղճ աղջիկն է որ կը պատժուի: Դուք իսկ, այս տեսակ պարագայի մը—Աստուած չընէ—չէ՞ որ ինծի պէս պիտի խորհիք: Ես փորձառաբար կրնամ ըսել թէ մինչեւ այսօր շատ հազուադէպ կերպով այս կարգի դատեր փաստաբաններուն կը յանձնուին: Ներկայ յօդուածը ո՛չ կիներուն եւ ո՛չ ալ այրերուն պատիւը պաշտպանելու յատկութիւնը ունի: Ես կ՚առաջարկեմ որ ամուսնալուծումը բաւ համարուի, որովհետեւ ամուսնալուծումէ մը աւելի վերջ հասած է այդ կինը, որ արդէն ինկած է. այս ամէնուն միակ միջոցը դաստիարակութիւնը եւ ընկերային պայմաններն են. եւ քանի որ յօդուածը վերջնական կազմութիւն չէր, կ՚առաջարկեմ որ դառնէ կիներուն պատիժները նուազեցնէք:

Յետոյ խօսեցաւ Բէնդերլիի երեսփոխան Հօճա Թէվֆիգ էֆ. որ ըսաւ թէ այդ օրէնքը անհրաժեշտ է, քանի որ Թուրքիա չկրնար բաղդատուիլ եւրոպական երկիրներու հետ եւ նկատի առնելու է որ այս յօդուածը պիտի կիրարկուի Անատոլուի եւ Ռումելիի պէս վայրերու մէջ. առաջարկեց նաեւ որ անբարոյականութեան վայրերու համար օրինագիծ մը պատրաստուի:

(Մնացեալը վաղուան թիւով)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԳԱՒԱՌԻ ՀԱՐՍՏԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կարինի առաջնորդը 27 մարտ թուով կը գրէ Պատրիարքարան. «Ճնշումի գործադրմամբ Կարնոյ կուսակալին կողմէ եղած հարցումին վրայ հաստատուած է Խնուսի Սանճար գիւղի կեղեքիչ Ալիի եւ Արդանեաններու ապօրէնները: Կուսակալը ասոր վրայ Կառավարութեան հրաման խնդրած է որ գիւղացիները հեռացուին այդ գիւղէն: Պատրիարքարանը միջնորդութիւնը կատարած է»:

⁂ Բինկէօլի առաջն. տեղապահը կը գանգատի թէ Պատրիարքարանին դիմումներէն ոչ մէկուն պատասխան տրուած է անդին աւագագոյն աղանդաւոր կեղեքումներուն վերջ մը տալու համար:

ԲՈՂՈՔՆԵՐ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Սեբաստիոյ եւ Ամասիոյ առաջնորդներուն կողմէ նամակներ հասած են Պատրիարքարան, որոնցմով սերտադոյն հայ վիճակներու մասին կարգ մը տեղեկութիւններ կուտան եւ կը խնդրեն որ այդ մասին հարկ եղած դիմումները կատարուին:

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՀԱՅ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ

Կովկասեան բանտարկեալներու համակրական մարմնոյն տրուած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները: Սելանիկի օսմ. երեսփոխան Գարասօ էֆ.էն 1. օսմ. ոսկի, Ֆիլատելֆիայի (Ամերիկա) Հ. Յ. Դաշնակցութեան քօմիթէէն, Զօհրապ էֆ.ի միջոցաւ 72. 18 օսմ. ոսկի: Օրտուէն Գ. Յակոբեան Անդրէասեանի միջոցաւ 25 օսմ. ոսկիի գումար մը որուն նուիրատուութեան մասնակցած են հետեւեալ անձնաւորութիւնները՝ Անդրէասեան Եղիայ. 216, Անդրէասեան Վարդան 216, Անդրէասեան Պետրոս 216, Տէր Սարգսեան Երուանդ 108, Յակոբեան Միհրան 108, [illegible] 108, Պօղոսեան Յակոբ 108, Պօղոսեան Սարգիս 108, Վարդեան Միհրան եւ Արսէն 108, Զիլեան Դանիէլ 34, Խաչատուրեան Միսաք 30, Նալչաճեան Յակոբ 54, Աւետիքեան Աբրահամ 54, Աղալեան Նշան 54, Հէքիմեան Աբրահամ 54, Ճուղջահրեան Գէորգ 48, Երուանդ Գ. Անդրէասեան 47, Հէքիմեան Մանուկ 40, Հէքիմեան Խաչիկ 40, Ծառուրեան Յարութիւն 40, Զիլճեան Յարութիւն 40, Սէրպէթճեան Յակոբ 40, Շիրինեան Մարտիրոս 27, Շիրինեան Սահակ 27, Պապուլեան Տիգրան, Զարեհեան Եղիշէ, Անմահեան Նշան, Ճիրաճեան Ադամ, Պետիկեան Արմէն, Թագւորեան Կարապետ, Ծառուրեան Յ. եւ Ս., Շահրիկեան Գրիգոր, Պէհլիվանեան Յովհաննէս. Պէհլիվանեան Նշան, Վարդանեան Հրանդ, Սէրպէթճեան Մարտիրոս, Սէրպէթճեան Յարութիւն, Ալիքսանեան Հէքիմեան, Միթքալ-զատէ Յակոբ Հայրն, Զիլճեան Երուանդ, Զիլճեան Յակոբ, Յարութիւնեան Հրանդ, Մարգարեան Պետրոս, Պօղոսեան Փառէն, Պօղոսեան Գէորգ, Սէֆէրեան Յակոբ. 20 ական դրշ.:— Մարտիրոսեան Աբրահամ, Զիլճեան Հանի Աբթաքի, Ծառուրեան Տիգրան, Տէմէնտեան Վարդան, Տիգրանեան Տէր Կոմիտաս քահանայ, Պետրոսեան Գէորգ. Ճղնաւորեան Յովհաննէս, Զիլճեան Յովհաննէս, Ծառուրեան Մանուկ. Սիրունեան Բողոս 10ական դրշ., Թագւորեան Յակոբ, Անմահեան Տիգրան, Լուսարարեան Տիգրան. Սէֆէրեան Խաչիկ. Սերեբրեան Արշակ, Տէր Պօղոսեան Գէորգ, Պէնլեան Գրիգոր, Գրիգորեան Վարդան. Ճղնաւորեան Պետրոս, Մուսալեան Մանուկ, Մուսալեան Սահակ, Զաքարեան Մելքոն, Հայրապետեան Խաչիկ, Երկանեան Ստեփան, Հէքիմեան Միքայէլ եւ որդիք, Ծառուրեան Խաչիկ, Կարապետեան Նշան, Ճղնաւորեան Մկրտիչ, Մարգարեան Արմենակ, Վարդանեան Խաչիկ 5 ական դրշ.:— Մանուկեան Խաչիկ, Զարդարեան Ադամ, Զախարեան Յարութիւն, Գալուստեան Միսակ, Երկանեան Պետրոս, Կարապետեան Հրանդ, Գալուստեան Միհրան, Գալուստեան Կիրակոս, Շիրինեան Մանուկ. Մուսալեան Մարտիրոս, Անմահեան Արշակ 2 ական դրշ. Տէր Սարգսեան Գէորգ, Թորոսեան Ալեքսան, Կալփաքեան Յակոբ 1 ական դրշ.:

Գումար 3024 դրշ.:

Գանձապահ

Գ. ՓԱՍՏԸՐՄԱՃԵԱՆ

Հ. Բ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ.— Հայկական Ընդհ. Միութեան Գահիրէի Մասնաժողովին կողմէ ընտրուած կարգադիր մասնախումբ մը մեծ ազնուութեամբ կ՚զբաղի Միութեան 5րդ Տարեդարձը տօնել, գեղարուեստ փառաւոր հանդէսով մը, որ տեղի պիտի ունենայ 30 Ապրիլ կիրակի օրը, «Ամպասատէօրս» թատրոնի յարակից պարտէզներուն մէջ:

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՈՑ

Միացեալ Ընկերութեանց Աղեքսանդրիոյ Մասնաժողովին միջոցաւ նուէր տուած են Տիարք Գ. եւ Կ. Մելքոնեան Եղբարք 50 անգլ. ոսկի եւ Տիարք Կարապետեան Եղբարք 50 անգլիական ոսկի: Ողբացեալ Հայրիկի յիշատակին առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Գահիրէի ազգայիններ Ե. Ո. 8544.7ի գումար մը հանգանակելով, Հայրիկ Ցանէի ի նպաստ Վանի Վարագայ վանքին կրթական գործին յատկացնելու համար: Նոյն նպատակաւ հանգանակութիւններ եղած են Կալկաթա եւ Ամերիկա: Ազգ. Գահիրէի Համագումար Մասնաժողովին դիմումին վրայ, Ազգ. Սահմանադրութեան, որ առանց դրուած էր յիշեալ գումարը, Հայկ. Միութեան յանձնած է, մինչեւ որ ուրիշ տեղեր ժողովուած նուէրներն ալ կը հասնին Միութեան մօտ՝ վերջնական Մասնաժողովին կողմէ եղած թելադրութեան համեմատ:

ՇԻՇԼԻԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Շիշլիի Հ. Ե. Միութիւնը այս գիշեր, ժամը 9ին (Ը. Ե.) բացառիկ ընդհանուր ժողով պիտի գումարէ իր բնակարանին մէջ, նախագահական հարցի մը լուծման համար: Կը խնդրուի անդամներէ անպայման ներկայ գտնուիլ:

ԱՂՋ Ս. Դ. ՀՆՉ. ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ

Հայրենակիցներ

Ս. Դ. Հնչ. Կազմակերպութիւնը հրապարակ եկած ըլլալով խոստումներ եւ նպատակադրուած ժողովուրդի իրաւունքները պաշտպանելու համար, մասնաւորապէս չի կրնար հանդուրժել վերջերս կատարուած հասարակական դասակարգ մը պաշտօնեաներու կողմէ անհամար անարդար արարքներու հանդէպ, որոնք վերագոյացումն արդարութեան խնդիրներու եւ սանձարձակութիւնը կարգերը նախատելու ընդդէմ ունին...

Բռնապետութեան օրերուն մէջ կարգ մը ազգային եւ շահամոլ անհատներ երբեմն կամքը խորտակելու օրէնքը կը գործածէին.— պիտի թոյլ տրուի որ այնպիսի գնահատութիւններով, նոյն իսկ արտաքին զինուորական ձեռք վերցուած սանձարձակութիւնը եւ օրէնքը արհամարհութիւնները այսպէս այժմէն լուծին փոխուին:

Յանուն արդարութեան եւ հաւասարութեան ժողովուրդին բողոքներուն կոչ կ՚ընենք ժողովրդեան եւ անոր կառավարութեան կողմնակիցներուն հետ միասին մեծերուն հետ միասնաբար ընդդէմ միջոց փոխանակ մը ստանալու համար պահանջներ ներկայացնելու:

Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակ.

Օրտուի Մասնաճիւղ

ՄԵԾ ԺԱՄԱՆՈՒՄ
ՆՈՐԱՁԵՒ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ
ԷԺԱՆ ԱՌԻԹՆԵՐ
ԲՈԼՈՐ ՃԻՒՂԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
ԹԻՐԻՆԿ
ՂԱԼԱԹԻԱ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԼՊԱՆԱԿԱՆ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Մէկ քանի օր «Պէրքի Սաթվէթ» յածանաւը Շքոտրայի ջուրերը ղրկել որոշուեցաւ:

⁂ Երէկ Բ. Դուռ ոչ մէկ հեռագիր չէ հասած Ալպանիոյ քաղաքական եւ զինուորական գործողութեանց մասին:

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Նախարարաց Խորհուրդը, երէկ, Սաիտ փաշայի նախագահութեամբ գումարուեցաւ, Հօրանի բարեկարգութեան հարցով եւ այս առթիւ քննուեցաւ նաեւ Սաիտ փաշայի ներկայացուցած օրինագիծը:

Մորֆի վաճառականներու դրդումով «Սէլամէթ Էտէալը» անուն օսմ. անանուն ընկերութեան մը կազմութիւնը արտօնեց: [illegible] մէջ գումարուելիք քաղաքային ճարտարարուեստի համաժողովին օսմ. կառավարութեան մասնակցութիւնը որոշեց:

Կարօտեալներու յատկացուելիք ամառանոցներու խնդրի մասին խորհրդակցեցաւ:

Սուլթանիէ վարժարանի աշակերտներէն գանձուած հազարաւոր փոխարժէքները աշակերտներու վերադարձնելու մասին պատրաստուած օրինագծի մասին խորհրդակցութիւն կատարեց:

Քաղաքային հանգստեան թաղերի երկնաքիծին կարգ մը յօդուածները փոխելով պատրաստուած օրինագծի մասին խորհրդակցեցաւ:

Ամերիկա հրատարակուող «Էլ Ճէրիտէ-ի-Քէւքէպ», Եգիպտոսի մէջ հրատարակուող «Շիմէք» լրագիրներու եւ Գոալայի մէջ հրատարակուող «Սալահ» թերթ, իրենց խռովարար պարունակութեան համար Թուրքիա մուտքը արգիլուեցաւ:

ՈՂՈՂՈՒՄ ԱՏԱՆԱՅԻ ՄԷՋ

ԱՏԱՆԱ, 4 ԱՊՐԻԼ.— Ճիհան գետը երէկուընէ ի վեր տարօրինակ կերպով բարձրանալով 7-8 գիւղեր ողողեց: Ժողովրդեան օգնութեան հասնելու համար բաւականաչափ պաշտօնեաներ ղրկուեցան:

ՈՃԻՐ

Բէյքոզ Սիւլէյման անուն ոճրագործ մը, երէկ, դատարանէն դուրս, բանտ տարուած ատեն, ոճրագործին սպաննած անձին ազգականներէն մէկը ըմբռներ պոռթկաց: Դանակը կուրծքին համբուրեցաւ: Հրացանով ձերբակալուեցաւ:

ՏՈՔԹ. Ա. ԱՐՍԻՆԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՖԻԼԱՏԵԼՖԻԱՅԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ԵՒ ԱՆԴԱՄԶՆՆԱԿԱՆ ԳՈԼԷՃԷ
ՎԿԱՅՈՒԱԾ
Ե. Պարըրմաճ Պաչին ճօ, Բերա Թէքէ-Պաշի թիւ 87 32–50

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ
Աշխարհիս ամենէն Ընդարձակ եւ
Տեղագրաբանական մասնագէտ
ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ պարզաբանութիւնը եղող՝
[illegible]
Հեղինակութիւն՝
ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔ. ՕՐՄԱՆԵԱՆԻ
որ կը լուսաբանէ չորս Աւետարանները ու խորհուրդ ու ընդարձակ ուսումնասիրութիւնը այժմ ժողովրդական ոճով մը: Կը պարունակէ 1100 մեծադիր էջ եւ 65 գեղարուեստական պատկերներ Սուրբ Տեղեաց եւ այլ վայրերու:
Գին 25 դրշ. լաթակազմ (գաւառաց եւ արտասահմանի համար 5 դրշ. փոստի ծախք):
Կեդրոնատեղի՝ Վ. եւ Հ. ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ վաճառատուն, Կ. Պոլիս, Պաղչէ-Գափու:
Կը գտնուի նաեւ բոլոր գրավաճառներուն քով: 10-5

ԽԻՍՏ ԿԱՐԵՒՈՐ

ԻԶՄԻՐԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Օսմանեան կառավարութեան քօնթրոլին տակ և ժամանակաւոր արտօնութեամբ կազմակերպուած այս վիճակահանութեան չորրորդ սէրիի տոմսակները ծախու հանուած են։ Այդ տոմսակներուն թիւը 28000 ըլլալով, անոնց կէսը 14000, զանազան աստիճանի պարգեւներ կը շահին։ Անկէ զատ, տասնեակ մեծ պարգեւներ ալ կան։

Տոմսակները դիւրամատչելի դարձնելու համար կարեւոր զեղչ մը եղած է անոնց գնոյն վրայ։ Երեք կարգի տոմսակներ կը ծախուին. կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ. կէսին գինն է երկու մէճիտ, քառորդինը՝ մէկ մէճիտ և մէկ ութերորդինը՝ կէս մէճիտ։

Օրինակի համար, մէկէն վեց, այսինքն վեց վիճակահանութեան մէջ 50,000 ական հատ վեց պարգեւ. վերջին եօթերորդ վիճակահանութեան հինգերորդ թիրաժին մէջ 250,000 ական հատ հինգ հատ պարգեւ, եօթերորդ վիճակահանութեան ամենէն վերջին թիրաժին մէջ մէկ հատ 1,000,000, երկու հատ 300,000 ղրուշի, ընդամէնը տասնեակ մեծ պարգեւներ կ'ըլլեն։ Անկէ զատ, 75,000 100,000 125,000 150,000 200,000 ղրուշի, և ուրիշ հազարաւոր պարգեւներ ալ կը շահին։

Եթէ երբեք 13 պարգեւներէն ոմանք իրենց պատկանած վերջին թիրաժին մէջ, կանոնագրին համաձայն, միեւնոյն թիւը կը շահին թէ՛ մեծ և թէ փոքր պարգեւները. այնպէս որ մէկ թիւը կրկնակի շահած կ'ըլլայ 1,500,000 1,400,000 1,300,000 ղրուշ, որոնք մարդս մեծ հարստութեան մը կ'արժանացնեն։ Այս հաւանական պարագան ալ պէտք է նկատողութեան առնել։

Բնական է որ ամէն մարդ մասնակցի այս վիճակահանութեան, որուն տոմսակներուն գինը խիստ զեղչուած է, մինչ պարգեւներուն թիւը շատ և խիստ կարեւոր է։ Սոյն վիճակահանութեան մասնակցելու զօրաւոր խթան եղող պատճառներէն մէկն ալ այն է որ այս վիճակահանութիւնը տեղական ըլլալով, առնուած և տրուած դրամները երկրին մէջ կը մնան, այսինքն հանրային հարստութեան կը պատկանին։ Այս վիճակահանութեան շնորհիւ օսմ. արհեստից վարժարանին նման բարեգործական հաստատութեան մը մէջ ծնողազուրկ տղաք կը պատսպարուին ու կը կրթուին։ Առանց ցեղի և ազգի խտրութեան կրթութիւն տուող բոլոր վարժարաններն ալ կ'օգտուին անկէ, և անոնց մէջ կան նաեւ Իզմիրի Իթթիհատ վէ Թէրաքքը վարժարանին պէս կրթական հաստատութիւններ։

Այսպէս, Իզմիրի վիճակահանութեան շնորհիւ մարդ թէ կը շահի և թէ հայրենիքին ծառայած կ'ըլլայ։ Ուստի ժողովուրդեան կը յանձնարարենք սոյն վիճակահանութիւնը, յուսալով որ այդ օգնութիւնը ցոյց պիտի տան։

Տոմսակները կը ծախուին և պարգեւները անմիջական կերպով կը վճարուին ԻԶՄԻՐԻ ՆԵՂՁԵՑԻ (Մօ·րօֆ) փողոցը ՄՕՐՏՕԽԱՅ ԼԷՎԻ ԻՆ դրամատունը, թիւ 10 դրասենեակը, և Սելանիկ Ֆէյզիանէի մէջ, ԹԵՆՆՈՒԱՄԻՆ ՅԵՎԻՏԱՍ գրասենեակը։ Կ. Պոլսոյ մէջ տոմսակի գնման և պարգեւներու գանձման համար պէտք է դիմել Կամուրջին գլուխը Վալիտէ Սուլթան խան, թիւ 15, վիճակահանութեան ընդհանուր ներկայացուցիչ ՅԵՎԻՏԱՍ ԹԷՆԷՆՊԱՈՒՄԻ դրամատունը։ Սոյն վիճակահանութեան տոմսակները կը ծախուին նաեւ բոլոր լումայափոխներուն քով։ =5=

ԷՏՀԷՄ ԲԵՐԹԵՎ ԴԵՂԱՐԱՆԻ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԵՂԵՐԸ

Եւրոպայի բոլոր ցուցահանդէսներուն մէջ մրցանակներով պսակուած է :

ԲԵՐԹԵՎԻ ՕՇԱՐԱԿԸ
խիստ օգտակար է ակառկազմերուն, սակաւարիւններուն և ոսկորի հիւանդութեան ենթակայ եղող և չբուժող տղոց համար։

ՔՐԷՄ ԲԵՐԹԵՎԸ
դէմքի բիծերը և խաղաւարտները ու ձեռքի ճաքճքուքները կ'անհետացնէ։

ԲԵՐԹԵՎԻ ՄԱՆՈՒՇԱԿՈՎ ՋՈՒՐԴԱՓՕՇԻՆ
դէմքը կը ճերմկցնէ և թարմութիւն կը պարգեւէ մարմնոյն։

ՔՆԱՔՆԱՑՕՒԼ ԲԵՐԹԵՎԻ ՄԱԶԻ ՋՈՒՐԸ
մազերը կ'աճեցնէ, անոնց թափելուն առաջքը կ'առնէ ու թեփերը կ'անհետացնէ։

ԲԵՐԹԵՎԻ ՏՂՈՑ ՓՈՇԻՆ
օրօրոցի տղոց կարմրութիւնները և խաշուածքները կ'անհետացնէ։

ՔՕԶՄԷԹԻՔ ԲԵՐԹԵՎԸ
պեխերը կ'աճեցնէ և ուղիղ կը կեցնէ զանոնք։

ՔՆԱՔՆԱՑՈՎ և ՄԱՆՈՒՇԱԿՈՎ ԲԵՐԹԵՎԻ ԱՏԱՄՆԱՓՈՇԻ
Անոնք որ կ'ուզեն ակռաները մաքուր ու ճերմակ պահել, պէտք է այդ փոշիէն գործածեն։

ԲԵՐԹԵՎԻ Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԸ
ամէն տեսակ օ տը քոլօնեներէն ընտիր է։ Նշխարանելով. յարմ. միկով, ամբուլով պատրաստուածները պէտք չեն ձգեր լէմոնթա գործածելու։

Բոլոր դեղատուններուն, դեղավաճառներուն եւ բժշկական պահեստներուն մէջ կը գտնուին։ Ընդհ. կեդրոնատեղին է Եար Նամակատան դիմաց Էթեմ Պերթեւ դեղավաճառանոցը։ 6

Բինուրեան ձէթը եւ մրտառնոր է [illegible]. Բերթեւի դեղարանն է :

ԹՈՄԱՍ Ս. ԹԱՔԸՐ

26 Քէրէսիմպէ Բազար 26

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՊԻՐՄԻՆԿԷՄԻ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ

ԹԱՆԿԻՍ ՏԱՆ

ՀԱՄԵՄԱՏԻՉ ԿԱԶՈՎ, ՕՏԹՕԼՈՎ, ՊԵՆԶԻՆՈՎ ԵՒ ԱԼՔՕՕԼՈՎ
ՇԱՐԺԻՉ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ

Թոմաս Ս. Թաքըր Տունը կը ներկայացնէ նաեւ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԸ և անոնց մեքենաներուն կատարեալ գնացուցակը կը տրամադրէ. Հողագործական Ինքնաշարժ Մեքենաներ, Ելեկտրական Ջեռուցումներ, Գործարանի Մեքենաներ և Գործիքներ, ամէն տեսակ Ջրհաններ, Մոսկան մարքայով Զաւլարանի Փոշաներ, Մանածի Մեքենաներ, ԵՆ. ԵՆ.։ 14 - 104

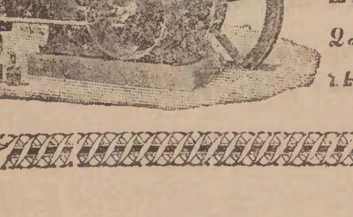

ԱԼԼԻԱՆՑԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կեդրոնատեղի՝ ՃԷՆՈՎԱ
Ընկերութեան դրամագլուխ՝ 15,000,000 ֆրանք
Պահեստի դրամագլուխ՝ 35,000,000 ֆրանք
ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՃԷՆՕՎԱ, ՌՕԼԼ ՏԸ ՄԷՐԻԱՏԱՆՍ

Ընկերութեան Հիմնադիրները

Քրէտիթօ Իթալիանօ՝ Ճենովա, Մանցի եւ Ընկ.՝ Հռոմ
Պանք Ֆիւր Հանտէլ եւ Ընկ.՝ Պերլին, Նացիօնալ Պանք Ֆիւր Տէօյչլանտ՝ Պերլին
Տրէզտըր Պանք՝ Պերլին, Մէրք Ֆինք եւ Ընկ.՝ Միւնխ
Քրէտի Օնէրոլ՝ Վիեննա, «Մերքիւր» Վերաապահովագրական Ընկ. Մինիխ
Լվան Մանցի Ընդհ. Տնօրէն՝ Ճենովա

Ընդհ. Տնօրէնի օգնական
ՅՕՎՀ. ԷՖ. ՄԻՔԻՆՋԻ

Ընդհ. Տնօրէն
ԼԵՎԸՆ ՄԻՔԻՆՋԻ

Ընդհ. գործակալները ամբողջ Թուրքիոյ համար՝ ՍԹԷՖ ԿԻՐԵՑԻՍ ԵՂԲԱՐՔ
Աղէա խան, Ղալաթիա

Կեանքի ապահովագրութիւն, խառն, օժիտի համար.— Զանազան սակագիններ.— Նոր և նպաստաւոր սակագիններ.— Խիստ չափաւոր տարեկան վճարներ.— Խիստ անկաշկանդ պայմաններ.— Բազմաձեւ ապահովութիւն.— Սեզոնի պայմաններու բացառիկութիւն.— Կինոներու և ապահովագիրներու [illegible] կոյգզապրութիւն։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԵՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

Ընկերութեան դրամատունն են՝
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ եւ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ

ԽԱՑԾՂԱՆ ՀԱՑԳԸ ԷՔՐԷՄ

Աղէքսիկ դեղ մըն է ձեռօքին մշակած հաւերու, հինցած ցնցղատալերու և կուրծքի հիւանդութեանց դէմ, ընդարձակութեան և թոքախտի սկզբնաւորութեան համար խիստ օգտակար է։ Գնահատուած է հանդուցեալ բժշկապետ Տօքթ. Խուլատ [illegible] և զանազան ոսկի և արծաթ մետալներ տուած է եւրոպական համաշխարհային ցուցահանդէսներէ։ Մթերանոցը կը գտնուի Նոր Նամականատան դիմացը գտնուող Լըքլէմ Նէճիպ դեղավաճառանոցը։ 7

دونمای عثمانیه خدمت ایتمك

هم صحتكزی محافظه ایتمك

هم معمولات عثمانیه‌یه رغبت كوسترمك

هم تجارت ملیه‌یه یاردیم ایتمك ایچون

دونمای عثمانی معاونت ملیه جمعیتی منفعته چیقان

سیغاره كاغد
وكبریتلرینی

ترجیح واستعمال ایتمك وظائف وطنیه‌دندر.

خصوصا كه فائده هیچ فرق یوقدر.

عمومی دپوزیتوسی استانبولده فینجانجیلرده نومرو ۸ ۵۱

ՄԷՆԻԷՐԻ - ՇՈԳՈԼԱՆ

ԱՆԲԱՂԴԱՏԵԼԻ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ
ՀԱՄԱՐ ԱՄԵՆԷՆ ՇԱՏ ՍՊԱՌՈՂՆԷ
Օրական սպառումն է *60,000* քիլօ
Փնտռեցէք ՄԷՆԻԷՐԻ ՇՈՔՈԼԱՆ, կեղծ անունէ զգուշացէք:

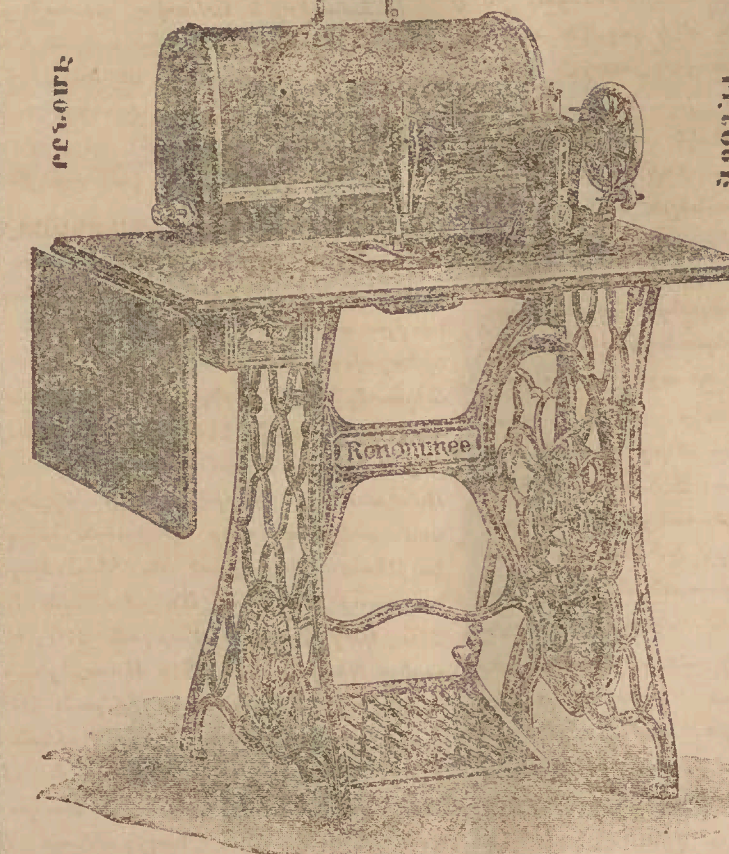

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

ՌԸՆՕՄԷ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԻՆՔՆԻՐԵՆՑ ՄԵԾ ՀԱՄԲԱՒ
ՄԸ ԿԸ ՎԱՅԵԼԵՆ ԻԲՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ԱՅՍ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒՆ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ
ԳՈՐԾԱԾԵԼՈՒ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ, ՃՇԴՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՆԴԱՆՈՐԸ ՉԵՆ ԿՏՐԵՐ ԵՒ ԹԵԼԵՐԸ ՉԵՆ ՓՐԴԻՐ
ԵԱՃԱԽ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔ ՉՈՒՆԻՆ, ԿԱՐԻ ԱՄԷՆ
ՏԵՍԱԿ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՆ

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ԱՊԱՌԻԿ
ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
Նորոգելի կարերը անմրցելի գնով կը ծախուին
Միակ Ներկայացուցիչ՝ Ն. ՊԷՐՔՕՎԻՑ (2)
Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ Հանօքեալօ-խան թիւ 31

ԱՍԻԱ

Մեծ Վաճառատուն Հանդերձեղինաց
Պատրաստ եւ Ապսպրանքի վրայ

Ե. Յ ԱՎՐԻՏԻՍ

ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, ԹԻՒ 113, Կ. ՊՈԼԻՍ

Սոյն վաճառատան մէջ անհաւատալի և խիստ զեղչուած գիներով պատրաստ և ապսպրանքի վրայ այրերու, կիներու և մանուկներու համար ամէն տեսակ հագուստներ կը գտնուին ու կը կարուին։ Կանխիկ և ուզողներուն ալ 5 ամիս պայմանաժամով և հարիւրին քան կանխիկ գրամով հագուստներ կը ծախուին։ Միակ այցելութիւն մը բաւ է այն վաճառատան գործառնութիւններէն գոհ մնալու և համոզուելու համար։

150 ղրուշի առեւտուր ընողներուն Օսմ. Երկաթուղւոյ փոխանակի տոմսակ մը պիտի տրուի 52—5

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.

ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1908ին 8,000,000 Ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐԸ 8 Մարտ 19 ին 3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ.Պոլիս Վոյվոտա փողոց
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Աչըր Էֆ. խան Բիւթիւպհանէ փողոց

Մասնաճիւղեր՝ Իզմիր, Պէյրութ, Գավալա, Տէտէաղաճ, Դրամա, Մանասթըր, Սելանիկ, Սամսոն, Իշտիպ, Սքիւպ, Սէրէզ։

Գրասենեակներ՝ Կիւմիւլճինա, Գու-մանտրա և Սուֆլի։

Սոյն Պանքը դրամի ամէն կարգի գործառնութիւններով, ապրանքներու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ և աւանդներ կ'ընդունի։

Խնայողական Ենթ. կ' նպաստաւոր տոկոսով։

BANQUE D'ATHENES
ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

(ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼ
50,000,000 Տրախմի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
9,275,000 Տրախմի
Կեդրոնատեղի՝ Աթէնք

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլսոյ գրասենեակներով), Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Խարթում, Մանսուրա, Զագազիք, Լիմասոլ (Կիպրոս), Սելանիկ, Քավալա, Իզմիր, Քանտի Սէրէզ, Սամսոն, Տրապիզոն, Քիօս, Եա նա, Պիրէոս, Պաթրաս, Վոլօ, Տ Քալամաթա, Թրիփոլիցա, Լարիսա, Հա նիա, Գանտիա, Րեթիմօ (Կրետէ)։

Հեռագրական հասցէն՝ ԱԹԷՆՕՊԱ

Աթէնքի պանքան կը զբաղի դրամատանց վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. փոխատուութիւն ապրանքներու և արժէթուղթերու վրայ, փոխանակագիրներու զեղչում, առնելիք գանձում, վարկագիրներու շրջաբերական թ փոխանակագիր, Թուրքիոյ ու Եւրոպ քաղաքներուն վրայ չէքերու փոխան հեռագրաւ, հայոյ ընթացք։

Սակառանական գործառնութիւններ արժէթուղթեր.— Սակառանական հրաման ներու գործադրութիւն մեր ու եւրոպ կան հրապարակներուն վրայ, չափաւո պայմաններով։ Արժէթուղթերու պահպա նութիւն՝ աննշան վարձքի մը փոխարէն. Զեղչ և գանձում ամէն կարգի կտրօն ներու։

Աւանդ.— Աթէնքի պանքան դրամա կան աւանդ կ'ընդունի, տարին 3% (հա րիւրին երեք) տոկոս վճարելով։

Խնայողութեան սնտուկ.— Աթէնքի պանքան՝ փոքր խնայողութիւնները քա ջալերելու համար, խնայողութեան սնտուկի սպասարկութիւն մը կազմակերպած է, որով %ին 4 տոկոս կուտայ դրամական աւանդներու։

Առեւտրական ճիւղ.— Աթէնքի պանքային Պոլսոյ գործակալութիւն Տէյիրմէն խանի (Պոլիս. Եէմիշ-Իսկէլէսի) մէջ, նոր նաւամատոյցին մօտ, իր մթերանոց կ'ընդունի շատ չափաւոր վարձքի մը փ խարէն, իր յաճախորդներու ապրան րուն պահպանութիւնը, թէ՛ իբր առ և թէ իբր երաշխաւորութիւն իր փ փոխատուութեանց։ Աթէնքի պանքայի Լոնտոնի մասնաճիւղին մէջ ալ առեւտրա կան բաժին մը կայ, որ ամէն կարգի ա ռեւտրական գործերով կը զբաղի խիստ չափաւոր պայմաններով։

Ընդհ. Տնօրէն
Ք. ՄԱՅԱՈ

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕՅԱՃԵԱ